
Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets betänkande 2017:1

Kyrkomötets arbetsformer

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar Kyrkorättsutskottet skrivelsen (PSkr 2017:1) från kyrkomötets presidium rörande kyrkomötets arbetsformer.

Utskottet föreslår att kyrkomötet ska anta en Särskild arbetsordning för kyrkomötet, i syfte att göra det möjligt att genomföra tematiska kyrkomöten. Vid ett tematiskt kyrkomöte ska det finnas vissa begränsningar i motionsrätten

Vidare föreslår utskottet förändringar i utskottsorganisationen, både vad gäller utskottens namn och beredningsområden. Det bildas nya utskott, Samhälls- och kulturutskottet och Förvaltarskapsutskottet. Nuvarande Ekonomi- och egendomsutskottet och Budgetutskottet slås samman till ett nytt Ekonomiutskott. Ett nytt granskningsorgan, Kyrkorättsnämnden, bildas samtidigt som det nuvarande Kyrkorättsutskottet försvinner.

Förslagen i betänkandet innebär att bestämmelsen om Läronämndens preliminära yttranden till kyrkostyrelsen tas bort. Kyrkostyrelsens redovisning av hur styrelsen har tagit om hand ärenden från kyrkomötet ska ske i en separat skrivelse.

I betänkandet finns också en barnkonsekvensanalys av de lämnade förslagen.

De nya bestämmelserna föreslås träda ikraft den 1 januari 2018, med undantag av de bestämmelser som avser Kyrkorättsnämnden. Dessa föreslås träda ikraft omedelbart.

Till betänkandet finns två reservationer och tre särskilda meningar.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Skrivelsens förslag	3
Motionens förslag	3
Yttranden från andra utskott	3
Bakgrund	3
Motionen	6
Utskottets överväganden	8
Bilaga 1 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	14
Bilaga 2 Utskottets förslag till Särskild arbetsordning för kyrkomötet	21
Bilaga 3 Organisationsutskottets yttrande 2017:1y	22
Bilaga 4 Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2017:1y	23
Bilaga 5 Kyrkolivsutskottets yttrande 2017:1y	24
Bilaga 6 Budgetutskottets yttrande 2017:1y	25

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kr 2017:1

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:81.
2. Kyrkomötet beslutar att anta presidiets förslag till ändringar i kyrkoordningen och att ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018.
3. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) enligt *bilaga 1*.
4. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till Särskild arbetsordning för kyrkomötet enligt *bilaga 2*.
5. Kyrkomötet beslutar att 2019 genomföra ett tematiskt kyrkomöte i enlighet med Särskild arbetsordning för kyrkomötet.
6. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att utvärdera de arbetsformer som regleras i Särskild arbetsordning för kyrkomötet. Utvärderingen ska överlämnas till kyrkomötet 2020 och innehålla förslag om huruvida 2021 års kyrkomöte ska genomföras i enlighet med Särskild arbetsordning för kyrkomötet.
7. Kyrkomötet beslutar att informera kyrkostyrelsen om vad utskottet har anfört avseende tidpunkt för överlämnande av skrivelserna om Verksamhet och ekonomi, Årsredovisning och kyrkostyrelsens redovisning om hur styrelsen har tagit om hand kyrkomötets ärenden.

Skrivelsens förslag

Presidiets skrivelse 2017:1, Kyrkomötets arbetsformer

1. Kyrkomötet beslutar att anta presidiets förslag till ändringar i kyrkoordningen.
2. Kyrkomötet beslutar att anta presidiets förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet.

Motionens förslag

Motion 2017:81 av Hans-Olof Andrén m.fl., 30 ledamöter i utskotten

Kyrkomötet beslutar att anta presidiets förslag i PSkr 2017:1 till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet, med de ändringar av förslaget som föranleds av bifall till reservationen av Carina Etander Rimborg, i enlighet med bilagan till motionen.

Yttranden från andra utskott

Organisationsutskottet, Ekonomi- och egendomsutskottet, Kyrkolivsutskottet och Budgetutskottet har yttrat sig över skrivelsen (PSkr 2017:1) i yttrandena O 2017:1y, EE 2017:1y, KI 2017:1y och B 2017:1y, *bilaga 3–6*.

Bakgrund

Kyrkomötets presidium har under mandatperioden tagit initiativ till en utredning om kyrkomötets arbetsformer med syftet att stärka effektivitet och delaktighet i kyrkomötets arbete. I ett beslut den 4 februari 2016 fastställde presidiet direktiv för utredningen. Presidiet pekade ut fyra områden som närmare behövde belysas. Dessa var utskottsindelningen, arbetsformerna i utskott och plenum, motionsinstitutet och behovet av att främja långsiktig, principiell och tematisk debatt.

I skrivelsen föreslår presidiet ett antal ändringar i kyrkomötets arbetsformer och som en konsekvens av detta en ändring i kyrkoordningen och flera ändringar i arbetsordningen.

Ett av förslagen innebär att andra och fjärde sammanträdena i mandatperioden ska genomföras som tematiska kyrkomöten, medan första och tredje sammanträdet ska genomföras i allt väsentligt på samma sätt som nu. I samband med de tematiska kyrkomötena ska det införas vissa begränsningar i motionsrätten. Vid övriga kyrkomöten ska motionsrätten vara oförändrat fri.

Vidare föreslås vissa ändringar i utskottsindelningen. Ett nytt Ekonomiutskott ska bildas i stället för de nuvarande Budgetutskottet och Ekonomi- och egendomsutskottet. Kyrkolivsutskottet ska finnas kvar men beredningsansvaret delas upp genom att ett nytt Samhälls- och kulturutskott bildas. Det ska bildas ett nytt utskott som får namnet Hållbarhetsutskottet. Kyrkorättsutskottet ska upphöra och den kyrkorättsliga granskningen föras över till en nybildad Kyrkorättsnämnd.

Revisorerna ska få rätt att yttra sig vid plenarsammanträdena i frågor som rör kyrkomötets behandling av revisionsberättelsen. Det ska inte längre finnas en bestämmelse i kyrkomötets arbetsordning om Läronämndens preliminära yttranden till kyrkostyrelsen. Presidiet menar att kyrkostyrelsen ska återgå till en tidigare ordning och i en separat skrivelse redovisa hur man har tagit om hand uppdragen från kyrkomötet.

Utredningen lämnade den 31 januari 2017 sina förslag. Dessa redovisas närmare under de olika avsnitten i presidiets skrivelse (PSkr 2017:1). Betänkandet har remissbehandlats.

Reglering av kyrkomötet i kyrkoordningen

Till 1999 års kyrkomöte överlämnade Svenska kyrkans centralstyrelse skrivelsen *Kyrkoordning för Svenska kyrkan* (CsSkr 1999:3) En av de frågor som behandlades i den var frågan om kyrkoordningens reglering av kyrkomötet. I den delen av skrivelsen behandlades bl.a. frågan om allmänkyrklig debatt och frågestund. (sidorna 2–151). Båda dessa inslag i kyrkomötets arbete hade då funnits sedan 1989. Centralstyrelsen sade sig ha noterat att det hade varit svårt att finna en bra form för den allmänna kyrkliga debatten. Frågor som sedan skulle behandlas som ett beslutsärende hade inte så sällan tagits upp också i denna debatt. Likaså menade man att det hade förekommit dubbleringar mellan den allmänna kyrkliga debatten och frågestunden. Mot bakgrund av detta instämde Centralstyrelsen i den tidigare utredningens förslag att de båda skulle föras samman till en frågedebatt. Man menade att en bestämmelse om detta borde införas i arbetsordningen och inte i kyrkoordningen. Skrivelsen behandlades av andra kyrkolagsutskottet i ett betänkande (2 KL 1999:1).

Arbetsordning för kyrkomötet

Till 1999 års kyrkomöte överlämnade Centralstyrelsen också en skrivelse med förslag till arbetsordning för kyrkomötet. (CsSkr 1999:4) I förslaget till arbetsordning (4 kap. 1–2 §§) lämnades förslag om ärendenas beredning. Det skulle finnas sju fasta utskott. Varje utskott skulle ha 15 ordinarie ledamöter och lika många ersättare. I detta kapitel beskrevs också utskotten och deras beredningsområden.

I den föreslagna arbetsordningens 6 kap. redovisades förslag om inrättandet av en frågedebatt. Enligt 1 § skulle denna hållas under andra sessionen innan kyrkomötet fattade beslut i något ärende som hade beretts av ett utskott.

I sitt betänkande (2KL 1999:2) behandlade andra kyrkolagsutskottet frågan om utskottsindelning i kyrkomötet. Med utgångspunkten att åstadkomma en jämn ärendefördelning mellan utskotten föreslog utskottet att det skulle inrättas åtta utskott.

I förslaget till arbetsordning reglerades bl.a. frågor om sammanträden i plenum, ärendenas väckande och beredning samt ärendenas avgörande. Liksom Centralstyrelsen föreslog utskottet att varje utskott skulle ha femton ledamöter och lika många ersättare, dock utan att särskilt kommentera frågan i sina överväganden. Kyrkomötets beslut om Arbetsordning för kyrkomötet, meddelades den 11 juni 1999. Arbetsordningen trädde i kraft den 1 januari 2000.

Tidigare skrivelser från kyrkomötets presidium om kyrkomötets arbetsformer

Kyrkomötet beslöt 2009, med anledning av en motion (motion 2009:02, Kr 2009:3), att uppdra åt kyrkomötets presidium att se över kyrkomötets arbetsformer. I uppdraget ingick att särskilt beakta motionens intentioner och förslag.

Presidiet återkom till 2011 års kyrkomöte med en redogörelse. I denna sade sig presidiet ha noterat att ledamöterna tenderade att lämna fler motioner inom vissa ämnesområden än inom andra. Detta ledde då till att det blev skillnader i hur många motioner respektive utskott fick hänvisade till sig. För att i någon mån komma tillrätta med detta föreslog kyrkomötets presidium att det skulle införas en bestämmelse i kyrkomötets arbetsordning som gjorde det möjligt för kyrkomötet att göra avsteg från den huvudsakliga fördelningsprincipen.

Presidiet tog i sin redogörelse också upp frågan om förenklad motionsbehandling. I skrivelsen (KsSkr 2009:5) hade kyrkostyrelsen inte velat föreslå någon inskränkning i motionsrätten, men samtidigt sagt att en ordning med förenklad motionsbehandling borde kunna prövas. Detta hade dock inte föranlett någon ändring i kyrkomötets arbetsordning. I redogörelsen sade presidiet att det alltjämt var dess mening att en begränsning av den fria motionsrätten inte borde införas. Däremot menade man att det borde införas en bestämmelse i kyrkomötets arbetsordning som tydliggjorde möjligheten av en förenklad motionsbehandling. Denna borde vara begränsad till att avse likartade motioner som väckts inom samma mandatperiod och som har avslagits av kyrkomötet.

Vidare tog presidiet upp frågan om den frågedebatt som enligt den gällande arbetsordningen skulle hållas innan kyrkomötet fattade beslut i något ärende som hade beretts av ett utskott. Presidiet konstaterade att synpunkter kommit från överläggningar med företrädarna för nomineringsgrupperna att frågedebatten borde förändras eller tas bort. Presidiet sade sig dela uppfattningen och föreslog därför att frågedebatten skulle avskaffas och att det i stället skulle införas en debatt av tematisk karaktär. En sådan debatt skulle hållas då det ansågs vara motiverat och det skulle därför inte regleras hur ofta en sådan debatt skulle hållas eller när under kyrkomötets sessioner den skulle hållas.

I sitt betänkande (Kr 2011:1) instämde Kyrkorättsutskottet huvudsakligen i presidiets bedömning men menade att det skulle vara det berörda utskottet som bestämde huruvida ordningen med förenklad motionsbehandling skulle tillämpas eller inte. Kyrkorättsutskottet föreslog att kyrkomötet skulle bifalla presidiets förslag. Kyrkomötet beslutade i enlighet med de förslag som utskottet hade framfört.

Vid 2013 års kyrkomöte behandlade Kyrkorättsutskottet några motioner som rörde kyrkomötets arbetsformer. I en av dessa (motion 2013:90) föreslogs att ordningen med en allmänkyrklig debatt och frågedebatt skulle införas i arbetsordningen. I sitt betänkande (Kr 2013:2) sade utskottet att de fann att den ordning som hade införts genom beslut vid 2011 års kyrkomöte var tillfredsställande och att förslaget därför borde avslås.

I sitt betänkande framförde utskottet också egna förslag, dels beträffande hur ledamöterna från utlandsförsamlingarna skulle placeras i plenisalen, dels beträffande hänvisning till utskott av ärenden som rör kyrkoordningens fjortonde avdelning.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag,

Motionen

I motionen föreslås att den nuvarande ordningen med 15 ordinarie ledamöter och 15 ersättare i utskotten ska ta bort. I stället ska det i utskotten finnas 30 ordinarie ledamöter.

Tidigare reglering av kyrkomöten och utskottsorganisation

Frågan om utskotten och deras storlek behandlades i ett betänkande, daterat den 22 mars 1946, med förslag till förordning angående allmänt kyrkomöte. Där framgår det att det enligt den då gällande arbetsordningen i varje kyrkomöte skulle finnas tre ständiga utskott, ett kyrkolagsutskott med tio ledamöter, ett expeditionsutskott bestående av sex ledamöter och ett ekonomiutskott också bestående av sex ledamöter. Vid behandling av kyrkliga böcker skulle det finnas ett beredningsutskott bestående av ärkebiskopen eller kyrkomötets vice ordförande som självskriven ordförande samt tio valda ledamöter.

Det förslag som lämnades innebar att beredningsutskottet skulle bli ett av de fasta utskotten. Antalet ledamöter skulle också öka så att det i kyrkolagsutskottet och beredningsutskottet skulle finnas 14 ledamöter och i expeditionsutskottet och ekonomiutskottet sju ledamöter. I varje utskott skulle det också fortsättningsvis väljas suppleanter som i antal motsvarade de valda ordinarie ledamöterna.

Kyrkomötet skulle också kunna tillsätta ett särskilt utskott för sådana frågor som annars tillhörde kyrkolagsutskottets eller beredningsutskottets behandling. För varje utskott skulle det också i dessa fall väljas ett lika stort antal suppleanter som, efter erhållet röstetal, skulle inträda när ordinarie ledamot var förhindrad. I alla utskott skulle det bland valda ledamöter ingå såväl präster som lekmän så att de förras antal förhöll sig till de senares som tre till fyra.

Senare regleringar beträffande kyrkomötet

Före kyrkomötesreformen 1982 skulle kyrkomötet sammanträda vart femte år. Ärendena skulle beredas i särskilda utskott, tillsatta av kyrkomötet.

I den utredning (SOU 1981:14) som föregick reformen sades att kyrkomötet själv skulle kunna besluta om huruvida ärendena skulle beredas i utskott eller på annat sätt. Kyrkomötet skulle också själv besluta om antalet ledamöter, men utredningen sade sig förutse att det skulle komma handla om ett förhållandevis litet antal ledamöter, exempelvis sju personer, i varje utskott.

I lagen (1982:943) om kyrkomötet stadgades att ärenden som riksdagen eller regeringen överlämnade till kyrkomötet före avgörandet skulle beredas i Svenska kyrkans centralstyrelse eller i utskott (30 §). Vidare skulle kyrkomötet inom sig för varje valperiod tillsätta ett särskilt beredningsutskott för prövning av vissa särskilda frågor, men kyrkomötet kunde också inom sig tillsätta ytterligare utskott för beredning av ärenden som skulle behandlas av kyrkomötet. Sådana utskott fick inte tillsättas för längre tid än kyrkomötets valperiod. Kyrkomötet skulle välja ledamöter i utskott till det antal som kyrkomötet bestämde. För ledamöterna skulle det väljas lika många ersättare. (31 §). Denna reglering infördes sedan i kyrkolagen (1992:300).

Som nämnts ovan föreslog Centralstyrelsen i skrivelsen om arbetsordning för kyrkomötet (CsSkr 1999:4) att det även fortsättningsvis skulle finnas 15 ordinarie ledamöter och 15 ersättare i varje utskott.

Den Norske kirke och den Evangelisk Lutherska kyrkan i Finland

Den Norske Kirke

Kyrkomötet i Den Norske Kirke har 116 ledamöter och samlas till ett årligt möte som varar sex dagar. Kyrkomötet består av ledamöterna i de elva stiftsstyrelserna (bispedømmerådene).

I arbetsordningen 3–5 § ägs följande om utskott och utskottsval.

I det første møte i perioden velges for fire år medlemmer av protokollkomité, valgkomité og Kirkemøtets øvrige komiteer.

Blant Kirkemøtets medlemmer velges tre medlemmer til protokollkomiteen og fem medlemmer til valgkomiteen, alle med personlige varamedlemmer.

Detta torde innebära att det väljs ledamöter i alla utskott, men enbart ersättare i Protokollkommittén och Valkommittén. Kyrkomötet har sex utskott (kommittéer) enbart benämnda som kommitté A–F, med omkring 20 ledamöter, vardera.

Finland

Kyrkomötet består av 96 ombud och biskoparna. Kyrkomötet samlas i Åbo två gånger per år. I maj och november, med session som varar 4–5 dagar vid varje tillfälle. Mandatperioden är fyra år. Det finns sju utskott som behandlar sakområden, Handboksutskottet, Konstitutionsutskottet, Lagutskottet, Förvaltningsutskottet, Ekonomiutskottet, Framtidsutskottet och Allmänna utskottet. Därutöver finns Kansliutskottet, Expeditionsutskottet och Elektorerna.

Antalet ledamöter i utskotten varierar något. Handboksutskottet har elva ledamöter (inkl. ordf.), medan Konstitutionsutskottet har 18 ledamöter (inkl. ordf.). I Lagutskottet finns 17 ledamöter (inkl. ordf.) och i Förvaltningsutskottet 16 ledamöter (inkl. ordf.). Av kyrkomötets hemsida framgår inte att det väljs några ersättare till utskotten.

Riksdagen

Enligt 4 kap. 3 § regeringsformen väljer riksdagen inom sig utskott, däribland ett konstitutionsutskott och ett finansutskott, enligt bestämmelser i riksdagsordningen (2014:801; RO). Enligt 7 kap. 2 § RO ska riksdagen för varje valperiod inom sig välja ett konstitutionsutskott, ett finansutskott och ett skatteutskott samt så många övriga utskott som behövs för riksdagsarbetet. Valet gäller till valperiodens slut. Riksdagen kan även under valperioden välja utskott för längst den tid som återstår av valperioden. I tilläggsbestämmelse 7.2.1 anges sedan de 15 utskott som ska väljas. Vidare ska riksdagen för varje valperiod inom sig välja en nämnd för Europeiska unionen (EU-nämnden) för samråd enligt 10 kap. 10 § regeringsformen (se 7 kap. 3 § RO).

Utskotten och EU-nämnden ska bestå av ett udda antal ledamöter, lägst 15 (se 7 kap. 4 § RO). Härigenom kan i normalfallet lika röstetal undvikas. Antalet ledamöter i utskotten och i EU-nämnden fastställs av riksdagen på förslag av valberedningen (se tilläggsbestämmelse 7.4.1). I dagsläget är det 17 ledamöter i varje utskott i riksdagen. Sammansättningen på ledamöterna i utskottet speglar fördelningen i riksdagen. Direkt efter ett val bestämmer riksdagen, på förslag från partierna, vilka ledamöter som ska sitta i utskotten.

I riksdagens utskott finns också ersättare. Så har t.ex. arbetsmarknadsutskottet 29 och civilutskottet 24 ersättare.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:81.
2. Kyrkomötet beslutar att anta presidietts förslag till ändringar i kyrkoordningen och att ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018.
3. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) enligt *bilaga 1*.
4. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till Särskild arbetsordning för kyrkomötet enligt *bilaga 2*.
5. Kyrkomötet beslutar att 2019 genomföra ett tematiskt kyrkomöte i enlighet med Särskild arbetsordning för kyrkomötet.
6. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att utvärdera de arbetsformer som regleras i Särskild arbetsordning för kyrkomötet. Utvärderingen ska överlämnas till kyrkomötet 2020 och innehålla förslag om huruvida 2021 års kyrkomöte ska genomföras i enlighet med Särskild arbetsordning för kyrkomötet.
7. Kyrkomötet beslutar att informera kyrkostyrelsen om vad utskottet har anfört avseende tidpunkt för överlämnande av skrivelserna om Verksamhet och ekonomi, Årsredovisning och kyrkostyrelsens redovisning om hur styrelsen har tagit om hand kyrkomötets ärenden.

I det följande redovisar Kyrkorättsutskottet de bedömningar och överväganden som utskottet i sin beredning av presidieskrivelsen (PSkr 2017:1) har gjort. Redovisningen sker genom en uppdelning i de olika moment som presidiet har delat upp sin skrivelse i.

Inledningsvis vill utskottet framhålla det som har varit en grundläggande utgångspunkt i arbetet med skrivelsen. Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. De förändringar som sker när det gäller kyrkomötet och dess arbetsformer måste vara av sådan art att de säkerställer att kyrkomötets identitet och legitimitet inte på något sätt kan ifrågasättas. Det är utskottets mening att de förslag som nu läggs fram uppfyller de kraven.

Tematiska kyrkomöten

Utskottet välkomnar att presidiet i sin skrivelse lämnar förslag om tematiska kyrkomöten. Förslaget förtjänar att behandlas på ett positivt och konstruktivt sätt.

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det är av betydelse att ett tematiskt upplagt kyrkomötessammanträde utformas på ett sätt som medför att det integreras i kyrkomötets sammanträdescykel över en mandatperiod. Sker inte detta kan det bli något som läggs till utöver det reguljära kyrkomötesarbetet. Utskottet ser att det kan finnas en risk för detta.

Likväl menar utskottet att det finns goda skäl att införa en ordning med tematiska kyrkomöten. Detta kan då, enligt utskottets uppfattning, utformas så att det andra året i den kommande mandatperioden blir ett tematiskt kyrkomöte. För det fall det pågår ett arbete med en strategisk plan, bör denna utgöra tema för detta års kyrkomötessammanträden.

Det är utskottets mening att förslaget om tematiska kyrkomöten är en så genomgripande förändring att det finns skäl att efter det första genomförda tematiska kyrkomötet utvärdera arbetsformen. Om denna utvärdering ger ett positivt utfall, bör också det fjärde året i mandatperioden utformas som ett tematiskt kyrkomöte.

För att möjliggöra detta föreslår Kyrkorättsutskottet en särskild arbetsordning för kyrkomötet. Den innehåller kompletterande bestämmelser om tematiska kyrkomötes-sammanträden. I denna särskilda arbetsordning regleras att den ska tillämpas vid 2019 års kyrkomöte och att det sedan ska ske en utvärdering som överlämnas till 2020 års kyrkomöte. Då kan beslut tas om huruvida också 2021 års kyrkomöte ska genomföras enligt den särskilda arbetsordningen.

Utskottsindelningen i kyrkomötet

Antalet utskott och deras benämning

Utskottet delar presidiets uppfattning att antalet utskott ska vara oförändrat och menar att det också finns goda skäl för att behålla den hittillsvarande uppdelningen i olika sakområden. På det sättet möjliggörs att utskotten åtminstone i viss mån specialiserar sig på det sakområde som utskottet enligt kyrkomötets arbetsordning ska bereda.

Presidiets och även utskottets förslag innebär att ett nytt utskott, kallat Samhälls- och kulturutskottet bildas och att det nuvarande Budgetutskottet och det nuvarande Ekonomi- och egendomsutskottet upphör och ersätts med det nya Ekonomiutskottet. Det nuvarande Kyrkorättsutskottet försvinner. Den kyrkorättsliga granskningen föreslås ske på annat sätt. Utskottet återkommer till det nedan. Genom dessa förändringar kommer det också i fortsättningen att finnas åtta utskott.

I de flesta fall delar utskottet presidiets uppfattning när det gäller utskottens namn. Beträffande det föreslagna Hållbarhetsutskottet har emellertid utskottet en annan uppfattning. Utskottet delar den tveksamhet som presidiet ger uttryck för när det gäller det av utredningsgruppen föreslagna namnet Framtidsutskottet och delar presidiets bevekelsegrunder för detta. Emellertid finner utskottet att inte heller Hållbarhetsutskottet är ett bra namn. Förvisso är hållbarhet ett begrepp som används i många sammanhang och utskottet har inte några invändningar mot begreppet i sig. Dock menar utskottet att det i Svenska kyrkans sammanhang och ur ett teologiskt perspektiv kan finnas starkare skäl att framhålla förvaltarskapet. En ansvarsfull förvaltning är ett för kyrkan centralt begrepp. Mot bakgrund av detta bör utskottet i fråga få namnet Förvaltarskapsutskottet. Detta blir därmed Kyrkorättsutskottets förslag.

Utskottens beredningsområden

Utskottet instämmer i presidiets förslag angående uppdelningen av ärenden när det gäller Kyrkolivsutskottet och Samhälls- och kulturutskottet, liksom till en del när det gäller det nya Ekonomiutskottet.

Inför sina överväganden angående utskottens beredningsområden har utskottet tagit del av de yttranden som finns fogade till detta betänkande. Såväl Ekonomi- och egendomsutskottet som Budgetutskottet framhåller att frågor som rör prästlönetillgångarna väsentligen bör beredas av det nya Ekonomiutskottet, men sådana frågor som har ekologiska eller klimatmässiga aspekter kan beredas av det utskott som med Kyrkorättsutskottets benämning föreslås kallas Förvaltarskapsutskottet. Kyrkorättsutskottet delar denna bedömning och det blir alltså utskottets förslag. Det är också utskottets uppfattning att frågor som rör den kyrkoantikvariska ersättningen ska beredas av Ekonomiutskottet.

Den kyrkorättsliga granskningen

I och med att Kyrkorättsutskottet föreslås upphöra, måste den kyrkorättsliga granskningen ske på annat sätt. Presidiet föreslår att ett granskningsorgan, kallat Kyrkorättsnämnden, ska inrättas. Utskottet instämmer i detta och gör förslaget till sitt.

Dock har utskottet en annan uppfattning när det gäller sammansättningen av denna nämnd. Utskottet vill, i förhållande till presidiets förslag, förstärka de förtroendevaldas roll och föreslår därför att Kyrkorättsnämnden ska ha nio ledamöter, varav fem ska vara förtroendevalda och tre vara jurister. Därtill ska en biskop vara ledamot i nämnden. Juristerna bör inte vara anställda på Svenska kyrkans nationella nivå. Kyrkorättsnämnden ska vara beslutsför bara om tre förtroendevalda och två jurister är närvarande.

Ledamöter och ersättare i utskotten

Utskottet har vidare övervägt förslaget i den reservation som är fogad till presidiets betänkande och den till denna reservation kopplade motionen (2017:81) med innebörden att det i utskotten inte ska finnas några ersättare utan att alla i utskottet ska vara ordinarie ledamöter. Utskottet ser att det går att anföra skäl för den uppfattningen, men menar dock att övervägande skäl talar för den nuvarande ordningen. Utskotten är en beredande instans och bör spegla de majoritetsförhållanden som gäller i plenum. Med 30 ordinarie ledamöter kan majoritetsförhållandena komma att ändras på ett slumpartat sätt om någon eller några ledamöter är frånvarande. Utskottet ser inte detta som en tillfredsställande lösning. Det som nu gäller, med 15 ledamöter och 15 ersättare och en i förväg beslutad ordning för ersättarnas inkallande tillgodoser, enligt utskottets mening, att sådana tillfällighetsrelaterade ändringar av majoritetsförhållandena i utskottet inte kommer att ske. Därför lämnar utskottet inte något förslag till ändring i detta avseende.

Arbetsformerna i plenum och utskott

Det är enligt utskottets mening en bra och önskvärd utveckling att teknisk utrustning av olika slag i växande omfattning används i kyrkomötets arbete. Utskottet noterar med tillfredsställelse att ytterligare steg i denna riktning tas under det innevarande kyrkomötessammanträdet.

Dock vill utskottet framhålla att den tekniska utvecklingen måste ske på ett sätt som säkerställer att alla ledamöter känner sig inkluderade i kyrkomötets arbete. Det kan inte ses som självklart att alla kan använda teknikens möjligheter eller har tillgång till den utrustning som krävs. Under överskådlig tid måste det finnas en möjlighet för den som så önskar att få handlingar och information på papper. Utskottet vill också understryka att en fortsatt övergång till digital information och kommunikation ställer krav av säkerhetsmässig natur. Det är väsentligt att de kraven tillgodoses.

I detta sammanhang vill Kyrkorättsutskottet framhålla att det skulle vara önskvärt att skrivelserna Verksamhet och ekonomi, Årsredovisning och Redovisning av de av kyrkostyrelsen handlagda ärendena kommer ledamöterna till del tidigare än vad som nu är fallet. Med den nuvarande ordningen, när skrivelserna kommer under senare delen av juni månad blir tiden för att lämna in motioner med anledning av skrivelserna alldeles för kort, särskilt som många är bortresta under juli månad. Utskottet finner att det skulle vara önskvärt om skrivelserna kunde sändas till ledamöterna redan i slutet av maj.

Presidiet föreslår en terminologisk förändring så att orden ”överlämna till” ersätts med ”delges”. Skälet till det är att man vill använda en mer teknikneutral term. Kyrkorättsutskottet delar inte denna uppfattning och avvisar att ordet ”delges”

används. Ordet ”delge” är olämpligt, eftersom det i formella sammanhang har en nära koppling till den juridiska termen ”delgivning”. Delgivning innebär att en viss handling överlämnas till en viss person på ett visst sätt som dokumenteras. Syftet med detta är att kunna använda delgivningen som bevis om att mottagaren fått del av just den handlingen. Detta är inte avsikten med det byte av term som presidiet föreslår. Kyrkorättsutskottet menar därutöver att de uttryck som för närvarande används i arbetsordningen är teknikneutrala.

Kyrkorättsutskottet bejaktar presidiets förslag när det gäller omröstningsförfarande och föreslår därmed att omröstning ska ske genom handuppräckning och inte genom uppresning.

Vidare delar Kyrkorättsutskottet presidiets uppfattning att årsredovisningen ska beredas i ett utskott innan den tas upp i plenum. Detta blir därmed Kyrkorättsutskottets förslag.

Kyrkomötets motionsinstitut

Kyrkorättsutskottet inser att det, i samband med tematiska kyrkomöten, inte är oproblematiskt att inskränka rätten att motionera på det sätt som presidiet föreslår. Samtidigt menar utskottet att ett införande av tematiska kyrkomöten måste få innebära att vissa konsekvenser accepteras. Det är, menar utskottet, också viktigt att framhålla att rätten att motionera med anledning av kyrkostyrelsens skrivelser, bland annat Verksamhet och ekonomi, kvarstår. Många frågor går att knyta till den skrivelsen. Dessutom kvarstår kyrkomötets möjlighet att i enlighet med 5 kap. 1 § i arbetsordningen överpröva ordförandens beslut om att en motion inte ska behandlas.

För att inskränkningen inte ska förefalla vara så genomgripande menar utskottet att den föreslagna rubriken före 1 a kap. 2 § ”Begränsning i rätten att få motioner behandlade” ska tas bort.

Revisorernas yttranderätt

Utskottet ansluter sig till presidiets förslag att revisorerna genom en förändrad bestämmelse, 11 kap. 9 § i kyrkoordningen, ska ges rätt att närvara och delta i kyrkomötets överläggningar i samband med kyrkomötets behandling av revisionsberättelsen.

Läronämndens preliminära yttranden till kyrkostyrelsen

Kyrkorättsutskottet har inte några invändningar mot att bestämmelsen som Läronämndens preliminära yttranden tas bort. Läronämnden är kyrkomötets läronämnd och behandlar de skrivelser och förslag som ska tas upp i kyrkomötet. Samtidigt framgår det av 12 kap. 3 a § i kyrkoordningen att kyrkostyrelsen vid beredningen av styrelsens beslut i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt ska begära in yttrande från Biskopsmötet. Mot denna bakgrund menar utskottet att bestämmelsen kan tas bort.

Separat skrivelse med kyrkostyrelsens redovisning av hur man har tagit om hand ärenden från kyrkostyrelsen

Liksom presidiet förordar utskottet en återgång till den ordning som tidigare gällde, då redovisningen sändes till kyrkomötet som en separat skrivelse. Den nuvarande ordningen då redovisningen är del av årsredovisningen riskerar, enligt utskottets uppfattning, att medföra att denna redogörelse inte får den uppmärksamhet som den förtjänar.

Utvidgning av bestämmelser i 5 § i Ersättningsstadgan

Kyrkorättsutskottet har tagit del av presidiets förslag och delar presidiets bedömning att någon ändring i ersättningsstadgan inte är nödvändig för att ledamöterna i Kyrkorättsnämnden ska kunna uppbära sammanträdesarvode.

Smärre rättelser i arbetsordningen

Kyrkorättsutskottet bejakar presidiets förslag i denna del och föreslår att den föreslagna korrigeringen sker.

Barnkonsekvensanalys

Kyrkorättsutskottet instämmer i det som presidiet anför i sin skrivelse, även om namnet på det i skrivelsen berörda utskottet inte är det samma. Med den ändringen får presidiets barnkonsekvensanalys också bli den som Kyrkorättsutskottet gör med anledning av detta betänkande.

Ikraftträdande

Kyrkorättsutskottet instämmer i presidiets förslag att de föreslagna ändringarna ska träda ikraft den 1 januari 2018, men att de ändringar som avser Kyrkorättsnämnden ska träda ikraft omedelbart.

Uppsala den 6 oktober 2017

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Carl Seved Tigerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Manilla Bergström, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Christina Blomqvist, Asta Matikainen Lecklin, Georg Lagerberg, Ingrid Smittsarve, Mikael Eskilandersson och Birgitta Sedin.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Reservation rörande Kyrkorättsutskottets beslut om förslag på namnbyte av Hållbarhetsutskottet till Förvaltarskapsutskottet.

Förvaltarskap är förvisso en uppgift som människan enligt skapelseberättelsen i Bibeln har fått, men det fick också sin tydliga inriktning i Tio Guds bud, som i vår tids kontext bättre beskrivs med hållbart förvaltarskap. Med dagens förståelse går associationerna till ordet "förvaltarskap" till fastighetsförvaltning och ekonomi varför beteckningen "Förvaltarskapsutskottet" blir vilseledande eftersom det inte i sig ger att det

skulle vara självklart att även den miljö- och klimatinriktning som hela Svenska kyrkan, och även kyrkomötet bestämt, ska inrymmas. Beteckningen "Hållbarhetsutskottet" ger däremot associationen, att det handlar om att ta hänsyn till miljö- och klimat för ett gott förvalterskap, varför Hållbarhetsutskottet bör vara benämningen på utskottet.

Berit Bornecrantz Dias, Conny Tyrberg och Gunilla Blom

Reservation 2

Vi reserverar oss mot beslutet att utskotten ska ha 15 ersättare till förmån för den reservation som lagts till presidietts beslut att varje utskott ska ha 30 ordinarie ledamöter. Vi menar att det engagemang hos alla kyrkomötets ledamöter som eftersträvas bättre kan tillgodoses när alla deltar på samma villkor. Vi tror också att fler synpunkter skulle komma fram i utskotten, om synpunkter från alla närvarande i utskotten.

Boel Johansson, Gunvor Torstensson, Anders Roos och Peder Fohlin

Särskild mening 1

Vi ansluter oss till innehållet i reservation 2 av Boel Johansson m.fl. till förmån för förslaget att endast ha ordinarie ledamöter (30 stycken) i respektive utskott.

Manilla Bergström och Hans Weichbrodt

Särskild mening 2

Jag anser att presidietts förslag under 3 "Tematiska kyrkomöten" borde avslås. Jag menar att detta förslag bl.a. kommer att leda till en rad negativa konsekvenser, t.ex.:

- en begränsning av motionsrätten till sådana frågor som går under temat, under åren då "tematiska kyrkomöten" ska genomföras. Detta beskär på ett kraftfullt sätt den demokratiska friheten som en invald kyrkomötesledamot förväntas ha, vilket bl.a. alltid borde innefatta en frihet att till varje kyrkomöte få inkomma med vilka motioner man vill och få dem behandlade i både utskott och plenum.

- De år "tematiska kyrkomöten" genomförs kan man notera att det blir en mycket delikat fråga att besluta om vilket tema/teman som ska gälla och det kan öppna för en rad partipolitiska överväganden. Här finns en stor risk att initiativet kring huvudinriktningen av kyrkomötets innehåll mer kommer "uppifrån" kollektiva storheter som presidium och politiska partigrupper än "nerifrån" de enskilda kyrkomötesledamöterna.

Hans Weichbrodt

Särskild mening 3

Sverigedemokraterna anser att den allmänna motionsrätten är viktig för Svenska kyrkans interndemokrati och bör finnas kvar, utan inskränkningar. Vi ser förslaget med teman som lovvärt att prova och därefter utvärdera, förutsatt att ordinarie motionsrätt och behandling av motioner i så hög grad som möjligt kan behållas jämte ett markerat tema kring för Svenska kyrkan centrala och aktuella frågor. Det tema som aktualiseras kunde vara närvarande i såväl utskotten som i gemensamma seminarier och i plenum.

Vi ser också positivt på att förslaget med ett Hållbarhetsutskott ändrades av utskottet till Förvalterskapsutskottet.

Mikael Eskilandersson

Bilaga 1 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3),

dels att 6 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 2 och 4 §, 2 kap. 1 §, 3 kap. 1 och 2 §§, 4 kap. 1, 7, 9, 11–13, 20–21 och 23 §§ samt 5 kap. 1–3 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer 4 kap. 1 a, 2 a–b, 13 a och 23 a §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Kyrkomötet utser för varje *valperiod* en sekreterare. Kyrkomötet utser för varje *mandatperiod* en sekreterare.

Endast den som är döpt och tillhör Svenska kyrkan får vara sekreterare i kyrkomötet.

4 §

Kyrkomötet kan på förslag av ordföranden besluta att för särskilt fall avvika från *bestämmelserna* i arbetsordningen. Kyrkomötet kan på förslag av ordföranden besluta att för särskilt fall avvika från *bestämmelser* i arbetsordning.

Ett förslag enligt första stycket prövas genom omröstning utan föregående beredning i utskott. För beslut fordras att minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av kyrkomötets ledamöter ansluter sig till förslaget.

2 kap.

1 §

I plenisalen tar ledamöterna plats i den ordning som kyrkomötets presidium beslutar.

Särskilda platser ska finnas för biskoparna samt för de ledamöter i kyrkostyrelsen och de valda ledamöter i Läro-nämnden som inte är ledamöter av kyrkomötet. Särskilda platser ska finnas för biskoparna samt för de ledamöter i kyrkostyrelsen och de valda ledamöter i Läro-nämnden *och i Kyrkorättsnämnden* som inte är ledamöter av kyrkomötet *samt kyrkomötets revisorer*.

3 kap.

1 §

Motioner väcks genom att lämnas till kyrkostyrelsen senast två månader innan årets *första* kyrkomötessammanträde inleds. Motioner väcks genom att lämnas till kyrkostyrelsen senast två månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds.

Kyrkomötets presidium får besluta att motioner med anledning av en skrivelse från kyrkostyrelsen får väckas senare.

Motioner med anledning av en skrivelse med redovisning av verksamheten på den nationella nivån eller med förslag till budget får dock, i de fall skrivelsen lämnats senare än två månader innan årets första sammanträde inleds, väckas genom att lämnas till kyrkostyrelsen senast två veckor innan årets första sammanträde inleds.

Kyrkostyrelsen ska överlämna inkomna motioner till alla som har rätt att delta i kyrkomötets sammanträden.

2 §

En skrivelse från kyrkostyrelsen ska senast två månader innan årets första kyrkomötessammanträde inleds sändas till alla som har rätt att delta i kyrkomötets överläggningar.

Skrivelser med redovisning av verksamheten på den nationella nivån och med förslag till budget ska dock sändas ut senast en månad innan sammanträdet inleds.

Innan kyrkostyrelsen beslutar om ett förslag i ett ämne som anges i 11 kap. 17 § första stycket kyrkoordningen ska den begära ett preliminärt yttrande från Läronämnden.

En skrivelse från kyrkostyrelsen ska senast två månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds sändas till alla som har rätt att delta i kyrkomötets överläggningar.

4 kap.

1 §

För beredning av kyrkomötets ärenden finns följande fasta utskott.

1. Gudstjänstutskottet,
  2. Organisationsutskottet,
  3. Tillsyns- och uppdragsutskottet,
  4. *Ekonomi- och egendomsutskottet,*
  5. Ekumenikutskottet,
  6. Kyrkolivsutskottet,
  7. *Budgetutskottet, och*
  8. *Kyrkorättsutskottet.*
4. *Ekonomiutskottet,*
  7. *Samhälls- och kulturutskottet, och*
  8. *Förvaltarskapsutskottet.*

1 a §

För att särskilt granska och yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen ska det finnas en Kyrkorättsnämnd.

Kyrkorättsnämnden ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen och i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet som finns i

en skrivelse från kyrkostyrelsen eller kyrkomötets presidium eller i en motion. Kyrkorättsnämnden får för detta sammanträda innan årets kyrkomötessammanträde inleds.

Det finns ytterligare bestämmelser om yttranden från Kyrkorättsnämnden i 21 §.

2 a §

Kyrkorättsnämnden ska bestå av följande nio ledamöter:

- 1. fem ledamöter av kyrkomötet,*
- 2. tre ledamöter som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen och som har dokumenterad erfarenhet inom det kyrkorättsliga området, samt*
- 3. en ledamot som har en anställning som biskop.*

De ledamöter som avses i första stycket 2 ska inte vara ledamöter av kyrkomötet.

Ledamöter i Kyrkorättsnämnden väljs av kyrkomötet. Valen gäller för fyra år räknat från den 1 januari året efter valåret. Om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Kyrkomötet väljer också bland de ledamöter som avses i första stycket 1 en ordförande och en vice ordförande i Kyrkorättsnämnden.

Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska gälla för ledamöterna som avses i första stycket 2.

2 b §

Kyrkorättsnämnden får handlägga ett ärende bara om minst tre av de ledamöter som avses i 2 a § första stycket 1 samt två av de ledamöter som avses i 2 a § första stycket 2 är närvarande.

7 §

Organisationsutskottet bereder ärenden om den kyrkliga organisationen avseende församlingarna, stiftens och den nationella nivån, om församlingstillhörighet och indelning och om val (kyrkoordningens 2, 3, 4, 8 och 9 avdelningar).

Organisationsutskottet bereder också ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trosamfund, begravningsverksamheten samt kyrkomötets arbetsordning och instruktionen för kyrkostyrelsen.

Organisationsutskottet bereder också av Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till kyrkomötet överlämnade verksamhetsberättelser.

Härutöver bereder Organisationsutskottet också av Svenska kyrkans valprovsningsnämnd och Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån till kyrkomötet överlämnade verksamhetsberättelser.

9 §

Ekonomi- och egendomsutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans ekonomi och egendom (kyrkoordningens 10 och 11 avdelningar).

Ekonomiutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans ekonomi och egendom (kyrkoordningens 10 och 11 avdelningar) fränsett ärenden om den kulturhistoriskt värdefulla egendomen som enligt 13 § bereds av Förvaltarskapsutskottet. Ekonomiutskottet bereder också ärenden om prästlönetillgångarnas förvaltning ur ett ekonomiskt perspektiv, ärenden om verksamhetsinriktning och budget för den nationella nivån, ärenden om kyrkostyrelsens redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden samt ärenden om kyrkostyrelsens årsredovisning. Ekonomiutskottet yttrar sig över vissa förslag enligt 4 kap. 20 §.

11 §

Kyrkolivsutskottet bereder ärenden om kyrkolivets utveckling, Svenska kyrkans kulturarbete, Svenska kyrkans forskning, kyrklig information samt Svenska kyrkans förhållande till massmedia.

Kyrkolivsutskottet bereder ärenden om kyrkolivets utveckling, ärenden om jämställdhet och mångfald samt ärenden om tillgänglighet.

12 §

Budgetutskottet bereder ärenden om verksamhetsinriktning och budget för den nationella nivån samt om kyrkostyrelsens redovisning av föregående års verksamhet.

Budgetutskottet yttrar sig över vissa förslag enligt 4 kap. 20 §.

Samhälls- och kulturutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans roll i samhället och sociala frågor. Samhälls- och kulturutskottet bereder också ärenden om Svenska kyrkans kulturarbete samt kyrklig kommunikation och Svenska kyrkans förhållande till massmedia.

13 §

Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt kyrkomötets arbetsordning och instruktionen för kyrkostyrelsen.

Kyrkorättsutskottet bereder också av Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån till kyrkomötet överlämnade verksamhetsberättelser.

Kyrkorättsutskottet ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen som finns i en skrivelse från kyrkostyrelsen eller i en motion. Det finns ytterligare bestämmelser om yttranden från kyrkorättsutskottet i 21 §.

För att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen får kyrkorättsutskottet sammanträda innan årets första kyrkomötessammanträde har öppnats.

Förvaltareutskottet bereder ärenden om förvaltning av Svenska kyrkans byggnader, mark och skog ur ett hållbarhetsperspektiv. Utskottet bereder också frågor om den kulturhistoriskt värdefulla egendomen. Förvaltareutskottet bereder även ärenden som på ett övergripande plan berör mänsklighetens samspel med naturen, fattigdoms- och fredsfrågor samt andra perspektiv på hållbar utveckling.

13 a §

Ärenden som rör forskning bereds av det utskott till vilket området för forskningen hör.

20 §

Ett utskott får bereda ett annat utskott tillfälle att yttra sig i ett ärende som berör detta utskotts beredningsområde.

Innan ett utskott avger ett betänkande i ett ärende av betydelse för verksamhetsinriktning för den nationella nivån ska utskottet inhämta yttrande av *Budgetutskottet*.

Innan ett utskott avger ett betänkande i ett ärende av betydelse för verksamhetsinriktning för den nationella nivån ska utskottet inhämta yttrande av *Ekonomiutskottet*.

21 §

Innan ett utskott föreslår en ändring i kyrkoordningen som *Kyrkorättsutskottet* inte redan har yttrat sig över enligt bestämmelserna i 13 § *andra stycket* ska ett nytt yttrande inhämtas från *Kyrkorättsutskottet*. Detsamma gäller om ett förslag till ändring i kyrkoordningen läggs fram i en reservation.

Innan ett utskott föreslår en ändring i kyrkoordningen *eller i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet* som *Kyrkorättsnämnden* inte redan har yttrat sig över enligt bestämmelserna i 1 a § ska ett nytt yttrande inhämtas från *Kyrkorättsnämnden*. Detsamma gäller om ett förslag till ändring i kyrkoordningen *eller i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet* läggs fram i en reservation.

23 §

När ett utskott ska avgöra ett ärende tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 34–37 §§ kyrkoordningen.

Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet eller lämna ett särskilt yttrande. En biskop som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en särskild mening. *En ersättare som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en särskild mening.* Rätten att reservera sig eller lämna ett särskilt yttrande gäller även ledamöterna i Läronämnden och i valberedningen.

En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening ska anmälas när ärendet avgörs. En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening som avfattas skriftligen ska lämnas senast vid den tidpunkt som ordföranden bestämmer.

När ett utskott ska avgöra ett ärende tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–34 §§ i kyrkoordningen.

Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet eller lämna ett särskilt yttrande. En biskop *eller en ersättare* som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en särskild mening. Rätten att reservera sig eller lämna ett särskilt yttrande gäller även ledamöterna i Läronämnden och i valberedningen.

23 a §

Det som sägs om utskotten i 23 § ska i tillämpliga delar även gälla Kyrkorättsnämnden.

5 kap.

1 §

Om ordföranden finner att en viss fråga enligt kyrkoordningen inte ska behandlas av kyrkomötet, ska ordföranden tillkännage det vid ett sammanträde i plenum med angivande av skälen för sitt ställningstagande. En sådan fråga kan därefter behandlas av kyrkomötet, bara om kyrkomötet på yrkande av någon ledamot förklarar att det inte godkänner ordförandens *åsikt*.

Om ordföranden finner att en viss fråga enligt kyrkoordningen *eller arbetsordning* inte ska behandlas av kyrkomötet, ska ordföranden tillkännage det vid ett sammanträde i plenum med angivande av skälen för sitt ställningstagande. En sådan fråga kan därefter behandlas av kyrkomötet, bara om kyrkomötet på yrkande av någon ledamot förklarar att det inte godkänner ordförandens *bedömning*.

2 §

Vill någon inför avgörandet av ett ärende framställa ett yrkande som inte redovisas i utskottets betänkande ska ledamoten snarast underrätta ordföranden om yrkandet. Yrkandet bör *delas ut på bänkarna i plenisalen* innan ärendet avgörs.

Vill någon inför avgörandet av ett ärende framställa ett yrkande som inte redovisas i utskottets betänkande ska ledamoten snarast underrätta ordföranden om yrkandet. Yrkandet ska *lämnas till ledamöterna i skriftlig form* innan ärendet avgörs.

När en omröstning ska äga rum upprättar ordföranden en omröstningsproposition som läses upp för godkännande. Sedan ledamöterna har intagit sina platser läses omröstningspropositionen upp ännu en gång.

Omröstning kan förrättas med *uppresning*. Om ordföranden efter en omröstning med *uppresning* är tveksam om omröstningens resultat eller en ledamot begär rösträkning, verkställs ny omröstning med namnupprop eller med omröstningsapparat.

Omröstning kan förrättas med *handuppräckning med röstkort*. Om ordföranden efter en omröstning med *handuppräckning* är tveksam om omröstningens resultat eller om en ledamot begär rösträkning, verkställs ny omröstning med namnupprop eller med omröstningsapparat.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2018 med undantag för bestämmelserna i 4 kap. 1 a, 2 a–b, 13 a, 21 och 23 a §§ som träder i kraft omedelbart.

Bilaga 2

Utskottets förslag till Särskild arbetsordning för kyrkomötet

Kr 2017:1
Bilaga 2

Förslag till Särskild arbetsordning för kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar att införa en Särskild arbetsordning för kyrkomötet av följande lydelse.

1 § I denna arbetsordning finns kompletterande bestämmelser till *Arbetsordning för kyrkomötet* (SvKB 1999:3) om tematiska kyrkomötessammanträden.

2 § Kyrkomötet får vid högst två tillfällen besluta att hålla ett sammanträde som ska vara begränsat till ett eller flera särskilda ämnen (tematiskt kyrkomötessammanträde). Vid detta sammanträde ska kyrkomötet endast ta upp motioner till behandling som;

1. berör det eller de särskilda ämnen som kyrkomötets presidium har bestämt i enlighet med 3 § eller,
2. har inlämnats med anledning av en skrivelse från kyrkostyrelsen.

3 § Kyrkomötets presidium ska, efter samråd med företrädarna för nomineringsgrupperna, med kyrkostyrelsen och med biskopsmötet, besluta om det eller de särskilda ämnen som ska behandlas vid det tematiska kyrkomötessammanträdet enligt 2 §. Kyrkomötets presidium kan också genomföra ytterligare samråd. Beslutet om tema ska meddelas alla som har rätt att delta i kyrkomötets överläggningar.

4 § Ett beslut om att hålla ett tematiskt kyrkomötessammanträde enligt denna arbetsordning ska fattas senast året före det år som sammanträdet ska genomföras.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2018 och gäller till och med den 31 december 2021.

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2017:1y

Kyrkomötets arbetsformer

Till Kyrkorättsutskottet

Organisationsutskottets yttrande över presidiets skrivelse 2017:1.

Utskottet har av Kyrkorättsutskottet anmodats att yttra sig över presidiets skrivelse Kyrkomötets arbetsformer i de delar förslaget berör Organisationsutskottets uppdrag enligt arbetsordningen.

Organisationsutskottet konstaterar att förslagen i skrivelsen för Organisationsutskottets del innebär en något ökad arbetsbörda för utskottet eftersom det föreslås överta beredningsansvaret inom ett antal av Kyrkorättsutskottets nuvarande beredningsområden. Utskottet bedömer att den extra arbetsbörda som föreslås för utskottet är möjlig att hantera. Även i övrigt bedömer utskottet förslaget som väl avvägt.

Uppsala den 4 oktober 2017

På Organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Claes Block, Aina Andersson, Anton Härder, Cecilia Clausen, Per Lindberg, Gustaf Bengtsson, Maj-Lis Aasa, Kåge Johansson, Britt Kilsäter, Tomas Jansson, Birgit Kullingsjö, Bella Aune, Irene Oskarsson och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Britt Sandström, Irma Carlsson, Sven Gunnar Persson, Stefan Aro, Märta Brita Forsberg Svensson, Karin Forsell, Elsa Christersson och Markus Holmberg.

Biskoparna Sven-Bernhard Fast och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2017:1y

Kyrkomötets arbetsformer

Till Kyrkorättsutskottet

Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande över skrivelse PSkr 2017:1.

Ekonomi- och egendomsutskottet ser positivt på att samordna samtliga ekonomifrågor i ett utskott, Ekonomiutskottet. Utskottet anser däremot inte att samtliga frågor kring prästlönetillgångarna bör överföras till det föreslagna Hållbarhetsutskottet. Många motioner kring prästlönetillgångarna berör ekonomiska aspekter utifrån prästlönetillgångarnas betydelse som långsiktig finansieringskälla för den kyrkliga verksamheten och som finansiell tillgång av betydelse för hela Svenska kyrkans ekonomi. Att motioner som berör det ekologiska perspektivet i hållbarhetsfrågor, exempelvis avseende skogsförvaltningen, överförs till Hållbarhetsutskottet kan däremot falla sig naturligt.

Utskottet tillstyrker därmed förslaget om ett nytt Ekonomiutskott men avstyrker frågan om överföring av samtliga ärenden avseende prästlönetillgångarna till Hållbarhetsutskottet.

Uppsala den 5 oktober 2017

På Ekonomi- och egendomstutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Britt-Marie Danestig, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Helena Klahr Fast och Jan Björkman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Thomas Sundström, Sven Erik Bodén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Sturesson, Margareta Nisser-Larsson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Jan-Åke Isaksson, Arnold Boström och Claes Björndahl.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2017:1y

Kyrkomötets arbetsformer

Till Kyrkorättsutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över skrivelse PSkr 2017:01.

Utskottet är positivt till den utskottsindelning som föreslås i PSkr 2017:1. Det är bra att kyrkolivsutskottet som i den nuvarande arbetsformen ska bereda ett stort antal motioner, delas upp i två utskott. Utskottet anser att det är viktigt att kulturfrågor benämns och kopplas till ett särskilt utskott. Förhoppningsvis leder det till att fler frågor som handlar om kultur behandlas i kyrkomötet. Svenska kyrkan är en viktig kulturbärare.

Uppsala den 4 oktober 2017

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Peter Ekman, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Marie Nielsén, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Micke G Hästö, Niklas Grahn, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Ulla Nordlien, Ove Stenlund, Arne Närström, Katarina Glas, Kjell Petersson, Elisabeth Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Stig Eriksson, Anders Ahl och Karin Janfalk.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Budgetutskottets yttrande 2017:1y

Kyrkomötets arbetsformer

Till Kyrkorättsutskottet

Budgetutskottets yttrande över skrivelse PSkr 2017:1 *Kyrkomötets arbetsformer*.

Budgetutskottet välkomnar kyrkomötets presidiums initiativ om översyn av kyrkomötets arbetsformer som genomförts under året. En återkommande summering av befintliga arbetsformer är angeläget så att de från en tid till en annan svarar mot det uppdrag kyrkomötet har.

Budgetutskottet anser att Svenska kyrkans ekonomi ska hanteras i *ett* utskott, och som så föreslås, av Ekonomiutskottet. Det är angeläget att Ekonomiutskottet får en helhetsbild av Svenska kyrkans ekonomi och därmed har förutsättningar att styra arbetet framtidsinriktat.

Utskottet anser att frågor som rör Svenska kyrkans byggnader, mark och skog samt prästlönetillgångarna är av stor betydelse för hela Svenska kyrkans ekonomi och bör beredas i Ekonomiutskottet. Utskottet menar dock att när frågorna har klimatperspektiv bör de beredas av Hållbarhetsutskottet.

Utskottet ser med oro på att utskottets arbetsbörda kan bli ohållbar vid ett stort antal motioner och vill därför ta tillfället i akt och betona vikten av att motionerna ryms inom valda teman och att kyrkomötets presidium tar stort ansvar för den eventuella avvisning som krävs.

Budgetutskottet tillstyrker förslaget om ett nytt Ekonomiutskott men avstyrker förslaget om att samtliga ärenden avseende Svenska kyrkans byggnader, mark och skog samt prästlönetillgångarna ska beredas av Hållbarhetsutskottet.

Utskottet delar utredningsgruppens förslag att den formella årsredovisningen inte ska beredas i utskott utan överlämnas direkt till kyrkomötet och avstyrker därmed presidiets förslag.

Uppsala den 4 oktober 2017

På Budgetutskottets vägnar

Bertil Olsson, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Bertil Olsson, ordförande, Iréne Pierazzi, Solveig Hallin, Leif Nilsson, Lars B Andersson, Monica Lago, Marie Wojdkow, Bertil Persson, Marie Rydén Davoust, Leif Nordlander, Bengt Kjellgren, Sven Ingvar Holmgren, Carl-Eric Gabrielsson, Gerd Gullberg Johnson och Jenny Nilsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roger Sjöberg, Birger Wernersson, Christina Meltin Westerlund, Anita Engström, Sten Janson, Evelina Johansson, Mats Nilsson, Roger Hedlund, Helén Lindbäck, Terence Hongslo och Hildegard Jarskog.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets betänkande 2017:2

Kyrkomötets miljöarbete

Sammanfattning

I betänkandet behandlas kyrkomötets presidiums återrapportering om kyrkomötets miljöarbete, PSkr 2017:2. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att lägga skrivelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga skrivelsen PSkr 2017:2 till handlingarna.

Skrivelsens förslag

Presidiets skrivelse 2017:2 Kyrkomötets miljöarbete

Kyrkomötet beslutar att lägga kyrkomötets presidiums återrapportering om kyrkomötets miljöarbete till handlingarna.

Bakgrund

2014 års kyrkomöte beslutade, på förslag av Kyrkorättsutskottet och med anledning av motion 2014:94, punkt 1, att uppdra till kyrkomötets presidium att utarbeta och implementera uppföljningsbara klimatmål för kyrkomötet. Målen skulle utarbetas i enlighet med vad utskottet anfört i betänkandet Kr 2014:4. Utskottet skrev bl.a. att kyrkomötet bör utgöra en förebild för Svenska kyrkans arbete med klimatfrågorna och att kyrkomötet därför borde ta ytterliga steg i den riktningen. Det var Kyrkorättsutskottets mening att det arbete som redan bedrevs på den nationella nivån skulle konkretiseras genom att utarbeta och implementera uppföljningsbara klimatmål. Utskottet menade vidare att det var en fråga för kyrkomötets presidium att ta ställning till hur uppdraget skulle fullgöras samtidigt som det framhöll att en miljöcertifiering av kyrkomötets sessioner enligt en lämplig standard kunde vara en möjlig väg.

Kyrkomötets presidium har sedan uppdraget gavs inväntat kyrkokansliets hållbarhetsarbete, som under det senaste året intensifierats, för att låta det ligga till grund för återrapporteringen. I den analys som gjorts har presidiet konstaterat att kyrkomötets största miljöpåverkande aktiviteter bedöms vara resor och boende, val av mat och konferenslokal samt pappersanvändning. En standard för större möten och sammankomster som Svenska kyrkan arrangerar, *Miljödiplomering för hållbara event*, har också tagits fram av den nationella nivån tillsammans med stiftet. En förutsättning för standarden är att det finns en miljöpolicy.

Kyrkomötets presidium har sett på olika möjligheter att förstärka kyrkomötets miljöarbete och har konstaterat att den nationella nivån de senaste åren gjort flera aktiva val i planering och genomförande av kyrkomötet som syftat till att minska

klimatbelastningen. Kyrkostyrelsen beslutade år 2016 att förstärka miljöarbetet genom att i den löpande verksamheten arbeta med Svenska kyrkans miljödiplomering, vilket enligt presidiet också gett positiva resultat. Kyrkomötets presidium beslutade under våren 2016 att miljödiplomera kyrkomötets sessioner för år 2017 enligt ovan nämnda standard och för att detta skulle vara möjligt antog presidiet en miljöpolicy för kyrkomötet (bilaga 1 till presidiets skrivelse). Avsikten är att kyrkomötet ska fastställa miljöpolicy en gång per mandatperiod och att den av presidiet nu fastställda policyen bör gälla till dess kyrkomötet i sin helhet har beslutat om en sådan policy.

Den av presidiet fastställda policyen gäller för kyrkomötet och nämnder som utsetts av kyrkomötet. I policyen framgår bl.a. de principer som gäller för miljöarbetet. Det ska bedrivas aktivt, miljöperspektiv ska genomsyra verksamheten och den s.k. försiktighetsprincipen ska följas. Miljöpolicyen finns publicerad på kyrkomötets webbplats och ska spridas vid introduktionssamtal och -utbildningar.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga kyrkomötets presidiums återrapportering om kyrkomötets miljöarbete (PSkr 2017:2) till handlingarna.

Det är med tillfredsställelse som Kyrkorättsutskottet har tagit emot den redovisning som kyrkomötets presidium lämnar i skrivelsen (PSkr 2017:2). Det är betydelsefulla steg i rätt riktning som presidiet redovisar. Att redovisningen nu föreslås bli lagd till handlingarna ska därmed tolkas som ett godkännande av de åtgärder som har vidtagits. Däremot ska det inte tolkas som om Kyrkorättsutskottet skulle se detta som en i något avseende avslutad process. De intentioner som presidiet ger uttryck för måste fullföljas. När kyrkomötet i framtiden eventuellt flyttar till en annan konferensanläggning än den nuvarande, är det viktigt att de miljömässiga ambitioner som redovisningen ger uttryck för fullt ut realiserar också på den plats dit kyrkomötet då kommer att vara förlagt.

Kyrkorättsutskottet vill i detta sammanhang peka på frågor som är angelägna, även om de inte direkt ligger inom ramen för det som presidiets redovisning handlar om. Det gäller bl.a. frågorna om tillgänglighet, liksom att det bland kyrkomötets ledamöter också kan finnas de som har såväl synliga som osynliga funktionsvariationer. Utskottet menar att en fortgående analys och handlingsberedskap rörande dessa frågor är väsentlig.

Uppsala den 6 oktober 2017

Kr 2017:2

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Ingrid Smittsarve, Peder Fohlin och Carl Seved Tigerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Christina Blomqvist, Asta Matikainen Lecklin, Mikael Eskilandersson och Birgitta Sedin.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets betänkande 2017:3

Arvoden för kyrkligt förtroendevalda

Sammanfattning

I betänkandet behandlas en motion (2017:8) angående arvoden för förtroendevalda. Inledningsvis ges i betänkandet en bakgrund om vad som gäller på stifts- och lokal nivå, liksom om kyrkomötets tidigare behandling av frågan.

I sina överväganden menar utskottet att det finns skäl för att avvisa de förslag som motionärerna framlägger. Sålunda föreslår Kyrkorättsutskottet att motionens förslag ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:8.

Motionens förslag

Motion 2017:8 av Bertil Murray och Leif Nordlander, Arvoden för kyrkligt förtroendevalda

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att till kyrkomötet återkomma med förslag till en ordning där arvoden till kyrkligt förtroendevalda på nationell nivå ersätts med utbildning, kompetenshöjning och andra uttryck för uppskattning.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att pröva och till kyrkomötet återkomma med förslag till hur en reglering kan införas där arvoden till kyrkligt förtroendevalda på stifts- och lokal nivå ersätts med utbildning, kompetenshöjning och andra uttryck för uppskattning.

Bakgrund

Stifts- och lokal nivå

Förutsättningarna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda i kyrkan på lokal- och stiftsnivå var närmast före relationsändringen reglerade i 12 kap. 11 § och 24 kap. 6 § kyrkolagen (1992:300). Bestämmelserna innebar en rätt, men inte en skyldighet, för det beslutande organet att besluta om de förtroendevaldas ekonomiska förmåner. De tillåtna ersättningsformerna var ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleddes av uppdraget, ersättning för förlorad arbetsinkomst samt arvode. Kyrkolagens reglering skilde sig från regleringen i kommunallagen (1991:800) där de förtroendevalda hade rätt att få viss ersättning för förlorad arbetsinkomst. I samband med 1995 års kommunallagsanpassning av kyrkolagen diskuterades det om inte rätten till ersättning för förlorad arbetsinkomst skulle skrivas in även i kyrkolagen. Så blev

inte fallet, främst av det skälet att arvudet inom det kyrkokommunala området inte ansågs spela en avgörande roll för villigheten att åta sig förtroendeuppdrag. Det ideella inslaget bedömdes dock vara starkare inom kyrkan än på den borgerligt kommunala sidan (jfr prop. 1994/95:129 sidan 54 och SKU 1998:4 sidan 86 f.).

Inför tillkomsten av kyrkoordningen berördes frågan närmare i betänkandet *Arbetet på olika kyrkliga nivåer* (SKU 1998:4) där utredningen anförde följande (sidan 87).

De förtroendevalda skall även efter relationsförändringen kunna få ekonomisk ersättning för det arbete de utför. Som för närvarande får det ankomma på det beslutande organet att själv bestämma om, och i så fall enligt vilka principer, de förtroendevalda skall ersättas för sina uppdrag. Det finns anledning att förmoda att stor variation kommer att finnas även i framtiden mellan de olika församlingarna och samfälligheterna. Det saknas dock anledning att lämna några rekommendationer. Det rimliga är att det överlämnas åt de förtroendevalda själva att ta ställning i frågan.

Det är tveksamt om en särskild bestämmelse om ekonomiska förmåner är nödvändig i kyrkoordningen. Principen om den lokala självbestämmanderätten torde ge församlingarna och samfälligheterna rätten att även utan stöd i kyrkoordningen besluta härom. Det som talar för en särskild bestämmelse om ersättning i kyrkoordningen skulle möjligtvis vara att det kan finnas informativa och pedagogiska motiv till detta. Detta kan dock tillgodoses på annat sätt. Övervägande skäl talar därför för att inte flytta över kyrkolagens bestämmelse om ekonomiska förmåner till kyrkoordningen.

Några bestämmelser som motsvarar kyrkolagens kom inte att införas i kyrkoordningen. Frågan om arvoden på lokal nivå eller stiftsnivå har inte behandlats i övriga förarbeten i samband med kyrkoordningens tillkomst eller av kyrkomötet på annat sätt därefter. I kyrkoordningen har dock reglerats att det ligger inom kyrko- respektive stiftsfullmäktiges exklusiva kompetens att besluta om *grunderna* för ersättning till bl.a. förtroendevalda (3 kap. 2 § och 7 kap. 1 §, p. 6).

Kyrkomötet m.m.

Före relationsändringen mellan kyrkan och staten gällde för de statliga organen inom kyrkan, kyrkomötet och dess myndigheter samt domkapitlen, statliga bestämmelser om arvode till förtroendevalda. För kyrkomötet och dess myndigheter gällde bestämmelserna i förordningen (1983:30) om ersättning till ledamöter av kyrkomötet och dess myndigheter. Dessa bestämmelser innebar att arvode utgick till kyrkomötets ledamöter per dag som kyrkomötet var samlat med ett belopp som motsvarade vad som då utgick till riksdagsledamöter. Till kyrkomötets ordförande och vice ordförande utgick särskilda årsarvoden. Till ledamöter i Centralstyrelsen och Kyrkomötets besvärnsnämnd utgick arvode motsvarande vad som då gällde för ledamöter i statliga kommittéer. För den dåvarande privaträttsliga delen av den centrala kyrkliga organisationen hade Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet (SFRV) fastställt föreskrifter om ersättning till förtroendevalda. Dessa föreskrifter tillämpades i praktiken också av Centralstyrelsen och organ som denna hade tillsatt. Centralstyrelsens ledamöter avstod regelmässigt från de förmåner som följde av 1983 års förordning och åtnjöt i stället arvode och andra förmåner enligt SFRV:s föreskrifter.

För domkapitlens ledamöter bestämde Kyrkofondens styrelse ersättning enligt föreskrifter som regeringen hade meddelat. (Ekonomi och egendom, SKU 1998:4, sidan 144 f.).

De statliga reglerna upphörde att gälla i samband med relationsändringen. Kyrkomötet beslutar nu om frågor gällande arvoden och ekonomiska ersättningar av annat slag till förtroendevalda på den nationella nivån. Enligt nu gällande regleringen i 7 kap. 1 § i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om Arbetsordning för kyrkomötet (Arbetsordningen) har ledamöter av kyrkomötet samt ledamöter och ersättare i organ som utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen rätt till arvode och ersättning. Ersättningarna regleras närmare i ett särskilt beslut, kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga, av vilken det framgår att arvode kan utgå som sammanträdesarvode eller som ett fast årsarvode. Sammanträdesarvoden fastställs av Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån (Arvodesnämnden) eller, avseende denna nämnd, kyrkomötets presidium (4 och 5 §§ nämnda stadga). Vidare regleras i stadgan ersättning för förlorad arbetsförtjänst, reseförmåner samt ersättning för barn tillsyn. Närmast innan Arvodesnämnden tillsattes genom beslut av 2014 års kyrkomöte reglerades även nivån på sammanträdesarvoden direkt i nämnda Ersättningsstadga.

Kyrkomötets tidigare behandling – ekonomiska ersättningar på den nationella nivån

Frågor om ekonomiska ersättningar har varit föremål för behandling i kyrkomötet vid ett antal tillfällen (se nedan och t.ex. 2KL 1999:2, Kr 2001:6, 2010:5, 2012:1, 2014:1, PSkr 2012:1 samt KsSkr 2014:3).

Inför kyrkoordningens tillkomst berördes även frågan om arvode i betänkandet *Ekonomi och egendom* (SKU 1998:5 sidan 146) där utredningen anförde bl.a. följande.

De nuvarande bestämmelserna – som anknyter ersättningen till kyrkomötesledamöter m.fl. till vad som gäller för riksdagsledamöter respektive ledamöter i statliga kommittéer – kan givetvis användas sedan relationerna till staten har ändrats, men det ter sig lämpligare att kyrkan använder egna normer. Det är inte osannolikt att andra organ inom kyrkan i stor utsträckning kommer att följa de ersättningsnormer som kyrkomötet bestämmer för sina ledamöter.

Vid beslut om ersättningsnormer är en möjlighet att bestämma att endast ersättning för förlorad arbetsförtjänst skall utgå. Å andra sidan medför en sådan ordning att studerande, hemarbetande och pensionärer, som normalt inte förlorar någon arbetsförtjänst, inte får någon ersättning alls.

När 1999 års kyrkomöte fastställde vilka ekonomiska ersättningar som skulle gälla efter relationsändringen beslutades även en princip om att kyrkomötet inför varje ny mandatperiod skulle se över ersättningarna för de förtroendevalda på den nationella nivån (2 KL 1999:2). I enlighet med förslag från andra kyrkolagsutskottet motiverades inrättandet av fast arvode till ledamöter i kyrkostyrelsens arbetsutskott, som då beslutades, av den särskilda ansvars- och arbetsuppgiften som var förenad med att inneha uppdraget. Av Andra kyrkolagsutskottets betänkande framgår även de övriga ekonomiska ersättningar som då beslutades (2 KL 1999:2). Vid 2001 års kyrkomöte uttalade Kyrkorättsutskottet vid en revidering av 1999 års beslut några principer som skulle vara vägledande för den ersättningsstadga som då beslutades (Kr 2001:6). Därbland enkelhet, tydlighet, kostnadsneutralitet i förhållande till villkoren för ersättningarna, en rimlig fördelning i förhållande till ansvar samt möjlighet för alla att

kunna ta emot ett förtroendeuppdrag för Svenska kyrkan på nationell nivå. I samband med att frågor om ersättningsstadgan behandlades av Kyrkorättsutskottet år 2010 framhöll utskottet att det var angeläget att ”finna en modell där ersättningssystemet är sådant att det inte för någon innebär en kännbar ekonomisk förlust att åta sig ett uppdrag på nationell nivå i Svenska kyrkan” (Kr 2010:5). I Kyrkorättsutskottets betänkande *Ny ersättningsstadga* (Kr 2012:1) finns en redogörelse över vilka ekonomiska ersättningar som utgick enligt den då gällande ersättningsstadgan.

I Kyrkorättsutskottets betänkande *Arvodesorgan för den nationella nivån och övriga ändringar i kyrkoordningen m.m.* (Kr 2014:1) finns några exempel på vilka arvoden och ersättningar för förtroendevalda som utgår i andra trossamfund och ideella sammanslutningar. I det ärendet finns även en närmare redogörelse för övervägandena bakom inrättandet av Arvodesnämnden.

Utbildning m.m.

Vad gäller utbildning, kompetenshöjning och andra uttryck för uppskattning är det vanligt förekommande att t.ex. utbildningar för förtroendevalda anordnas. Vissa stift avsätter exempelvis regelbundet resurser för en utbildningsdag varje år samt utbildningsinsatser för nyvalda ledamöter.

Avseende den nationella nivån anordnas regelbundet utbildningstillfällen för förtroendevalda och delar av kyrkomötets sessioner innehåller moment av kompetensutvecklande karaktär, t.ex. i form av seminarier och föreläsningar. Utöver de direkta utbildningsinsatser som ges inom ramen för kyrkomötet utgår också ett mandatstöd till nomineringsgrupper som är representerade i kyrkomötet. Mandatstödet syftar till att grupperna ska kunna genomföra opinionsbildande arbete och informationsspridning kring de demokratiska processerna i Svenska kyrkan. I detta har av hävd också ingått utbildningsinsatser inom nomineringsgrupperna. Flera motioner om inköp av litteratur har avslagits. Som skäl för avslagen har angetts att den utbildning i såväl kyrkorättsliga som teologiska frågeställningar som är angelägen att ledamöterna får, lämpligen kan ske med hjälp av det ekonomiska stöd som ges till nomineringsgrupperna. Med dessa medel har nomineringsgrupperna ansetts även t.ex. kunna skaffa det material som behövs för att fullgöra uppdraget som kyrkomötesledamot (se Kyrkorättsutskottets betänkanden Kr 2005:4, 2009:6, 2010:4, 2014:5 och 2016:3).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:8.

Kyrkorättsutskottet kan inte ställa sig bakom de förslag som framförs i motion 2017:8 och föreslår därför avslag.

Beträffande motionärernas första förslagspunkt vill utskottet anföra följande. Förvisso utför ideella medarbetare mycket arbete av stort värde inom olika delar av Svenska kyrkans verksamhet, men det är utskottets uppfattning att ett genomförande av motionens förslag inte är önskvärt. Skälen för detta redovisas här nedan. Det handlar om såväl principiella som praktiska problem.

Som framhölls redan i de utredningar som föregick relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten (se ovan i avsnittet *Bakgrund*), skulle det naturligtvis vara möjligt att bestämma att endast förlorad arbetsförtjänst skulle utgå. Men det är långt ifrån alla förtroendevalda som har den form av arbetsförtjänst som är förenad med en anställning och som därför skulle kunna få en sådan ersättning. Förtroendevalda inom

Svenska kyrkan lever under olika ekonomiska och familjesociala förutsättningar. Det är, enligt utskottets uppfattning, viktigt att den ordning för ersättning vid förtroendeuppdrag som tillämpas säkerställer den bredd i livssituation och erfarenhet som det nuvarande systemet bidrar till att möjliggöra.

Detta ställningstagande från utskottets sida ska inte tolkas som att utskottet inte skulle värdera de utbildningsinsatser som motionärerna talar om. Sådana insatser görs redan och kommer att göras även framledes. Det är väsentligt både för den enskilde och för kyrkans beslutande och verkställande organ att detta sker. Utbildning sker bl.a. i anslutning till kyrkomötets sammanträden. Mandatstödet innebär också ett stöd för utbildningsinsatser.

Kyrkorättsutskottet har tagit del av de synpunkter som har lämnats av De Ungas Kyrkomöte beträffande förslagen i motionen.

Beträffande motionärernas förslag i den andra förslagspunkten, menar Kyrkorättsutskottet att det inte vore lämpligt eller ens möjligt för kyrkomötet att i denna fråga fatta beslut som skulle binda stift och församlingar. Det framgår av 10 kap. 1 § andra stycket i kyrkoordningen att kyrkomötet inte får besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i.

I detta sammanhang vill utskottet också erinra om det i bakgrundsteckningen citerade avsnittet ur betänkandet *Arbetet på olika kyrkliga nivåer* (SKU 1998:4).

Det är tveksamt om en särskild bestämmelse om ekonomiska förmåner är nödvändig i kyrkoordningen. Principen om den lokala självbestämmanderätten torde ge församlingarna och samfälligheterna rätten att även utan stöd i kyrkoordningen besluta härom.

Mot bakgrund av det som ovan har sagt föreslår utskottet att motionens båda beslutspunkter ska avslås.

Uppsala den 6 oktober 2017

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Ingrid Smittsarve, Peder Fohlin och Carl Seved Tigerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Manilla Bergström, Sofia Särduquist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Christina Blomqvist, Asta Matikainen Lecklin, Mikael Eskilandersson och Birgitta Sedin.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets betänkande 2017:4

Utredning om begravningsväsendet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas med förenklad motionsbehandling motion 2017:41. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:41.

Motionens förslag

Motion 2017:41 av Dag Sandahl, Utredning om begravningsväsendet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning om begravningsväsendet.

Bakgrund

Kyrkomötet har tidigare under denna mandatperiod behandlat ärendet i motion 2017:41 om Utredning om begravningsväsendet i Kyrkorättsutskottets betänkande 2015:3 Utredning om huvudmannaskap för begravningsväsendet, med motion 2015:50. Kyrkomötet avslög motionen.

Förenklad motionsbehandling har avseende motion 2017:41 beslutats i enlighet med 4 kap. 19 a § i Kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om Arbetsordning för kyrkomötet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:41.
--

Med stöd av kyrkomötets presidiums beslut om att förenklad motionsbehandling får tillämpas för motion 2017:41 har utskottet beslutat om sådan behandling. Utskottet har inte funnit att något nytt har tillkommit som bör förändra kyrkomötets ställningstagande från 2015 och föreslår att motionen avslås.

Uppsala den 4 oktober 2017

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Sven Esplund, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Sven Esplund, ordförande, Anders Roos, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Carl Seved Tigerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Christina Blomqvist, Asta Matikainen Lecklin, Georg Lagerberg, Ingrid Smittsarve, Ann-Christine From Utterstedt, Mikael Eskilandersson och Birgitta Sedin.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets betänkande 2017:5

Verksamhetsberättelse 2016 för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån

---

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelse 2016 för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2016 för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån till handlingarna.

Bakgrund

Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån (Arvodesnämnden) är ett särskilt organ med uppgift att fastställa sammanträdesarvoden för kyrkomötets ledamöter samt för övriga ledamöter och ersättare i organ som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Sammanträdesarvoden för nämndens ledamöter fastställs dock av kyrkomötets presidium. Arvodesnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i instruktionen för nämnden (10 kap. 11 § i kyrkoordningen). Nämnden består av en ordförande och fyra övriga ledamöter.

Nämndens självständiga ställning innebär att kyrkomötet och andra organ på nationell nivå inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena ska hanteras i Arvodesnämnden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av Arvodesnämndens än den som finns i kyrkoordningen och nämndens instruktion. Någon granskning av hur Arvodesnämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I 4 kap. 13 § andra stycket i kyrkomötets arbetsordning anges att Kyrkorättsutskottet bereder av Arvodesnämnden till kyrkomötet överlämnade verksamhetsberättelser.

Under 2016, Arvodesnämndens första år, har nämnden sammanträffat en gång samt därutöver överlagt i telefon och via mejl. Under mötet beredde nämnden ärendet att fastställa arvodet för kyrkomötets ledamöter, och övriga ledamöter och ersättare i organ som utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, för mandatperioden 2018–2021. Beslutet togs sedan i februari 2017. Nämndens ledamöter har också behandlat det uppdrag som nämnden har enligt beslut från 2014 års kyrkomöte och lämnade en skrivelse till kyrkomötets presidium med en begäran till 2016 års sammanträde att ta ett initiativ till att utvidga nämndens uppdrag till att omfatta även bl.a. fasta arvoden. Frågan om att väcka ett utskottsinitiativ behandlades av Kyrkorättsutskottet, som beslutade att skrivelsen inte skulle föranleda ett utskottsinitiativ. Utskottet ansåg sig inte vara berett att endast mot bakgrund av nämndens skrivelse föreslå en omprövning

av 2014 års beslut under den innevarande mandatperioden (§ 3 Kyrkorättsutskottets protokoll från den 28 september 2016). I verksamhetsberättelsen anför nämnden att dess ledamöter beklagar att inget utskottsinitiativ togs och anser att det begränsade uppdrag som nämnden har inte motiverar rådande omfattning och sammansättning av nämnden.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2016 för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån till handlingarna.

Avsikten med verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Arvodesnämnden verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller utskottet att göra någon värdering i fråga om hur verksamheten bedrivs.

Kyrkomötet föreslås lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottet behandlar ytterligare frågor angående Arvodesnämnden i sitt betänkande Kr 2017:7.

Uppsala den 6 oktober 2017

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Carl Seved Tigerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Manilla Bergström, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Christina Blomqvist, Asta Matikainen Lecklin, Georg Lagerberg, Ingrid Smittsarve, Mikael Eskilander och Birgitta Sedin.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets betänkande 2017:6

Ändringar i kyrkoordningen m.m., övriga ändringar och rättelser

---

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen m.m.*, KsSkr 2017:3, avsnitt 4, i vilket det föreslås rättelser i kyrkoordningen och Arbetsordning för kyrkomötet. Utskottet föreslår att ändringarna i kyrkoordningen bifalls, men avstyrker ändringarna i arbetsordningen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2017:3, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 4, Övriga ändringar och rättelser

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till

1. ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet (SvKB 1999:3).

Bakgrund

Kyrkostyrelsen har under året uppmärksammat att det finns behov av några redaktionella ändringar i kyrkoordningen och andra bestämmelser. Kyrkostyrelsen föreslår med anledning av detta att ändringar ska göras i kyrkoordningen och i Arbetsordning för kyrkomötet.

Rättelser av skrivfel och laghänvisningar

I flera av kyrkoordningens bestämmelser med laghänvisningar saknas uppgift om aktuella SFS-nr. Bestämmelserna bör enligt kyrkostyrelsen kompletteras med sådana uppgifter. I samband härmed bör, enligt styrelsen, även ett par rena skrivfel rättas. De bestämmelser som berörs är 29 kap. 5 §, 48 kap. 5 och 6 §§, 50 kap. 4 och 5 §§, 52 kap. 4 och 5 §§, 53 kap. 1 §, 55 kap. 1 §.

Därutöver föreslår kyrkostyrelsen en rättelse i andra stycket i inledningen till 20 kap., där det sedan kyrkoordningens tillkomst funnits ett skrivfel ("är" i stället för

”när”) i andra stycket i inledningstexten till 20 kap. (jfr CsSkr 1999:3 sidorna 1–49, bet. 2 KL 1999:1 sidorna 1 och 253, och Kskr 1999:9).

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Efter beslut av kyrkomötet 2014 tillsattes ett arvodesorgan på Svenska kyrkans nationella nivå, *Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån*. Beslutet medförde bl.a. att 4 kap. 13 § i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om Arbetsordning för kyrkomötet ändrades så att det i bestämmelsen infördes ett nytt andra stycke och att bestämmelsen i det tidigare andra stycket flyttades till tredje stycket. Av förbiseende följdändrades inte 4 kap. 21 §, som hänvisar till 13 § andra stycket. Kyrkostyrelsen föreslår att nämnda redaktionella ändring bör göras nu i stället.

I 4 kap. 23 § i arbetsordningen hänvisas till 3 kap. 34–37 §§ i kyrkoordningen. Vid strukturförändringarna, som beslutades av kyrkomötet 2012, gjordes relativt omfattande ändringar i kyrkoordningen. Ändringarna innebar bl.a. att kyrkoordningens andra avdelning byttes ut. Tidigare bestämmelser i 3 kap. 34–37 §§ överfördes med i huvudsak oförändrat innehåll till 3 kap. 31–34 §§ (jfr KsSkr 2012:5 sidan 132). Av förbiseende följdändrades inte den aktuella bestämmelsen i kyrkomötets arbetsordning. Kyrkostyrelsen föreslår att nämnda redaktionella ändringar bör göras nu i stället.

Kyrkostyrelsen framhåller dock att de ändringar som kyrkostyrelsen föreslår i sin skrivelse, kan vara överspelade om ändringar i arbetsordningen görs i ärendet om kyrkomötets arbetsformer.

Ikraftträdande

Kyrkostyrelsen föreslår att ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, dvs. den 1 januari 2018 och bedömer att de föreslagna bestämmelserna inte behöver kompletteras med några övergångsbestämmelser.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet.

Kyrkorättsutskottet tillstyrker kyrkostyrelsens förslag om rättelser i kyrkoordningen. Förslaget om ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet är, liksom kyrkostyrelsen framhållit, överspelade genom de ändringar som Kyrkorättsutskottet föreslår i denna arbetsordning i betänkandet Kr 2017:1.

Uppsala den 6 oktober 2017

Kr 2017:6

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Carl Seved Tigerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Manilla Bergström, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Christina Blomqvist, Asta Matikainen Lecklin, Georg Lagerberg, Ingrid Smittsarve, Mikael Eskilandersson och Birgitta Sedin.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets betänkande 2017:7

Utökat uppdrag för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas ett utskottsinitiativ som innebär en utvidgning av uppdraget för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån. Det utvidgade uppdraget består i att nämnden, utöver belopp för sammanträdesarvoden, ska besluta om beloppen för ersättningar och de fasta arvoden som utgår enligt ersättningsstadgan.

Till betänkandet finns en reservation.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Bakgrund	3
Utskottets överväganden	5
Bilaga 1 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	8
Bilaga 2 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	9
Bilaga 3 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	10
Bilaga 4 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	13

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kr 2017:7

1. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.
2. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet enligt *bilaga 2*.
3. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i Ersättningsstadga enligt *bilaga 3*.
4. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i Instruktion för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån enligt *bilaga 4*.

Bakgrund

Kyrkomötets ordförande överlämnade den 28 september 2016 till Kyrkorättsutskottet en skrivelse daterad den 6 september 2016. I skrivelsen föreslog ordföranden i Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån (Arvodesnämnden), biskop emeritus Thomas Söderberg, på Arvodesnämndens vägnar, att det uppdrag som Arvodesnämnden hade fått efter beslut av 2014 års kyrkomöte skulle utvidgas. Arvodesnämnden framförde i skrivelsen synpunkter på att nämnden enbart har beslutsmandat beträffande belopp för sammanträdesarvoden för kyrkomötets ledamöter och för ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, frånsett den egna nämndens ledamöter (4 och 5 §§ i ersättningsstadgan). Arvodesnämnden ville att kyrkomötet skulle utvidga Arvodesnämndens uppdrag till att utöver sammanträdesarvoden även omfatta fasta arvoden (6–7 och 9–10 §§ i ersättningsstadgan), ersättning för förlorad arbetsförtjänst (11 §), reseförmåner (12 §) samt ersättning för barn tillsyn (13 §). Skrivelsen behandlades av Kyrkorättsutskottet vid 2016 års kyrkomöte, som beslutade att den inte skulle föranleda ett utskottsinitiativ. Utskottet ansåg sig då inte vara berett att endast mot bakgrund av Arvodesnämndens skrivelse föreslå en omprövning av 2014 års beslut under innevarande mandatperiod, 2014–2017 (§ 3 Kyrkorättsutskottets protokoll från den 28 september 2016).

I *Verksamhetsberättelse 2016 för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån* (se Kr 2017:5) framhåller nämnden att dess ledamöter beklagar att inget utskottsinitiativ togs och anser att det begränsade uppdrag som Arvodesnämnden har inte motiverar rådande omfattning och sammansättning av nämnden.

Ny ersättningsstadga år 2012

Med anledning av ett betänkande år 2010 av Kyrkorättsutskottet (*Kr 2010:5 Modernisering av ersättningsstadgan*) presenterade kyrkomötets presidium år 2012 ett förslag till beslut om ny ersättningsstadga (PsSkr 2012:1 *Ny ersättningsstadga*), vilket tillstyrktes av Kyrkorättsutskottet (*Kr 2012:1 Ny ersättningsstadga*) och beslutades av kyrkomötet (*KmSkr 2012:16 Ny ersättningsstadga*). De huvudsakliga nyheterna i stadgan som då infördes var att ersättning kom att utgå för förlorad arbetsförtjänst för kyrkomötets ledamöter samt att det infördes en rätt till ersättning för barn tillsyn under kyrkomötet.

Nytt arvodesorgan för den nationella nivån år 2014

Samtidigt som kyrkomötet år 2012 beslutade om den nya ersättningsstadgan (SvKB 2012:17) beslutade kyrkomötet också att ”inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvodena.” (*KmSkr 2012:16*). Detta särskilda organ med fem ledamöter tillsattes av 2014 års kyrkomöte och kom att benämnas Svenska

kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån. Kyrkomötet ändrade vid detta tillfälle också i ersättningsstadgans 4 och 5 §§ samt beslutade en instruktion för Arvodesnämnden (SvKB 2014:11). Arvodesnämndens uppgift blev därigenom att *fastställa belopp för sammanträdesarvode*. Härigenom ändrades ersättningsstadgan i fråga om vem som beslutar om sammanträdesarvodenas belopp, från kyrkomötet till Arvodesnämnden. Kyrkostyrelsen skrev i sitt förslag (KsSkr 2014:3 sidan 32):

En lämplig lösning kan vara att arvodesorganet har att besluta om det belopp som sammanträdesarvodet ska uppgå till avseende förtroendevalda i kyrkomötet eller organ som utses av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

Efter en jämförelse med hur riksdagsledamöters och statsråds arvoden och kostnadsersättningar regleras gjorde kyrkostyrelsen följande bedömning beträffande de fasta arvodena och ersättningarna i övrigt i ersättningsstadgan (KsSkr 2014:3 sidan 32):

De fasta årliga arvodena till vissa utpekade funktioner bör även fortsättningsvis regleras genom ersättningsstadgan, som idag, och inte beslutas av arvodesorganet. Detta motsvarar till en del också vad som gäller på den statliga sidan. Ersättningarna i övrigt, alltså ersättning för förlorad arbetsförtjänst, reseförmåner och ersättning för barntillsyn, bör inte heller vara något som arvodesorganet beslutar om, utan de ska även fortsättningsvis regleras i ersättningsstadgan. För detta talar att motsvarande ersättningar för riksdagsledamöter m.fl. inte beslutas av de statliga arvodesnämnderna utan regleras i lag.

Kyrkorättsutskottet skrev i sina överväganden (Kr 2014:1 sidan 10): ”Utskottet finner att kyrkostyrelsens förslag gällande organets uppgifter och utformning i huvudsak är ändamålsenliga”. Det som utskottet anmärkte på, och gav egna förslag om, var det tänkta namnet på organet och antalet ledamöter i organet. Kyrkomötet beslutade (KmSkr 2014:21) i enlighet med utskottets förslag att antalet ledamöter skulle uppgå till fem och att namnet skulle vara ”Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån”. Beträffande Arvodesnämndens tilltänkta uppgifter hade kyrkostyrelsen och Kyrkorättsutskottet samma syn, vilken alltså fastställdes av kyrkomötet.

Nämndens namn

När kyrkomötet på förslag av Kyrkorättsutskottet (Kr 2014:1) år 2014, som redovisats ovan, beslutade om den närmare regleringen av arvodesorganet beslutades att nämndens namn skulle vara Svenska kyrkans arvodesnämnd *för den nationella nivån*. Kyrkorättsutskottet förslag till beslut om namn skilde sig från det förslag som hade lämnats av kyrkostyrelsen (KsSkr 2014:3) på så vis att ”för den nationella nivån” lades till i namnet. När bestämmelserna i 10 kap. 11 § i kyrkoordningen rättades vid 2015 års kyrkomöte (KsSkr 2015:3) uppmärksammades inte vid den kyrkorättsliga granskningen att kyrkostyrelsens återgivning av den vid tidpunkten gällande lydelsen var felaktig. Till följd av detta förbiseende kom namnet ”Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån” att i denna bestämmelse oavsiktligt ändras till ”Svenska kyrkans arvodesnämnd”.

Övrigt

Ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse har enligt 3 § rätt till arvode på samma sätt som ordinarie ledamöter och tjänstgörande ersättare. Ersättare

närvarande på ordförandes särskilda kallelse omnämns dock inte i 5 § i ersättningsstadgan. Det finns således ingen reglering om med vilket belopp som ersättning utgår till denna kategori av ersättare. Enligt praxis får dessa motsvarande sammanträdesarvode samt övriga ersättningar som ledamöter får enligt ersättningsstadgan. Av ersättningsstadgan föreligger även vissa terminologiska oklarheter där det inte klart framgår att tjänstgörande ersättare jämställs med ledamot.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt bilaga 1.
2. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet enligt bilaga 2.
3. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i Ersättningsstadga enligt bilaga 3.
4. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i Instruktion för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån enligt bilaga 4.

Nämndens uppdrag

Kyrkorättsutskottet har vid ett flertal tillfällen tidigare, vilket framgår av bakgrunds-teckningen ovan, behandlat frågan om uppdraget för det arvodesorgan som ska finnas för den nationella nivån. Kyrkorättsutskottet uttalade vid 2012 års kyrkomöte att det arvodesorgan som utskottet då föreslog skulle inrättas, skulle ha till uppgift att svara för samtliga arvodesfrågor rörande de uppdrag som regleras i ersättningsstadgan.

När Kyrkorättsutskottet vid 2014 års kyrkomöte beslutade om de närmare formerna för det som då blev Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån bedömde Kyrkorättsutskottet att uppdraget såsom det föreslogs av kyrkostyrelsen var ändamålsenligt (Kr 2014:1).

Mot bakgrund av de synpunkter som framkommit från Arvodesnämnden och dess ledamöter har Kyrkorättsutskottet gjort en förnyad prövning av den gällande regleringens ändamålsenlighet och funnit anledning att nu föreslå ett utvidgat uppdrag. Enligt utskottets mening tillgodoser inte den ordning som beslutades av 2014 års kyrkomöte i tillräcklig omfattning behovet av en sammanhållen och flexibel hantering av arvodes- och ersättningsfrågorna för den nationella nivån. Utskottet föreslår därför ändringar i ersättningsstadgan som innebär att Arvodesnämnden ska ges i uppdrag att, utöver sammanträdesarvoden, också fastställa beloppen för i ersättningsstadgan reglerade ersättningar och fasta arvoden. Detta ska dock inte gälla de arvoden som avser Arvodesnämndens egna ledamöter, som fortsatt ska fastställas av kyrkomötets presidium. De grundläggande principerna om vem som har rätt att uppbära arvode och ersättningar och i vissa fall förutsättningar för att få vissa ersättningar bör fortsatt regleras i ersättningsstadgan. Genom de ändringar som Kyrkorättsutskottet föreslår skapas förutsättningar för en oberoende, flexibel och sammanhållen prövning av nivåerna för huvuddelen av de arvoden och ersättningar som utgår för den nationella nivån.

Ändringar i bestämmelserna

Det förslag som lämnas ovan medför behov av konsekvensändringar i kyrkoordningen, kyrkomötets arbetsordning och i Arvodesnämndens instruktion. När det

gäller regleringen i 7 kap. i arbetsordningen är det utskottets mening att kapitlet är överflödigt och kan utgå. Regleringen om Arvodesnämnden i kyrkoordningen och om vilka som har rätt till ersättning i ersättningsstadgan utgör enligt utskottet en tillräcklig reglering. I kyrkoordningen och i instruktionen för nämnden görs en följdändring i beskrivningen av nämndens uppdrag. När det gäller ersättningsstadgan utgår definitionen av basbelopp, då alla regleringar som varit beroende av en knytning till basbeloppet föreslås utgå.

Kyrkorättsutskottet har vidare i samband med översynen av ersättningsstadgan uppmärksammat vissa brister i ersättningsstadgans terminologi (se avsnittet ”Övrigt” ovan). Kyrkorättsutskottet föreslår därför terminologiska förtydliganden i ersättningsstadgan som innebär ett klargörande av att en tjänstgörande ersättare ska jämföras med en ledamot. Utskottet föreslår vidare ett förtydligande som innebär att belopp för sammanträdesarvode även ska fastställas för ersättare som närvarar vid ett sammanträde på ordförandes särskilda kallelse och enligt 3 § i ersättningsstadgan har rätt till sådant arvode.

Utskottet har slutligen uppmärksammat, vilket redogörs för under avsnittet ”Nämndens namn” i bakgrundsteckningen, att Arvodesnämnden i 10 kap. 11 § i kyrkoordningen har en felaktig benämning. Kyrkorättsutskottet föreslår att detta rättas.

Kyrkorättsutskottet har i betänkandet Kr 2017:1 föreslagit inrättande av en ny nämnd inom kyrkomötet, Kyrkorättsnämnden. Det är utskottets mening att även ordföranden i denna nämnd ska ha rätt till ett fast arvode till ett belopp som Arvodesnämnden fastställer.

Uppsala den 6 oktober 2017

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Carl Seved Tigerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Manilla Bergström, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Christina Blomqvist, Asta Matikainen Lecklin, Georg Lagerberg, Ingrid Smittsarve, Mikael Eskilandersson och Birgitta Sedin.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Med anledning av Kyrkorättsutskottets initiativ att föreslå förändringar i uppdraget för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån, reserverar sig undertecknade nomineringsgrupper.

Vi menar att inget nytt tillkommit sedan tidigare beredning i utskottet år 2014 som föranleder de förändringar som utskottet föreslår. Ändringarna medför betydande

förändringar i såväl kyrkoordningen, kyrkomötets arbetsordning, Svenska kyrkans bestämmelser som i instruktionen för Arvodesnämnden.

Ersättningsstadgan ändrades 2012 med syftet att underlätta hanteringen av arvodes- och ersättningsfrågor för uppdrag i Svenska kyrkan på nationell nivå. Att nu öppna för översyner och förändringar blir således kontraproduktivt.

Av Arvodesnämndens verksamhetsberättelse för 2016 framgår att nämnden menar att ”det begränsade uppdraget inte motiverar rådande omfattning och sammansättning av nämnden”. Nämnden anser alltså att det inte finns tillräckliga arbetsuppgifter som kräver den nu rådande sammansättningen. En annan bättre lösning vore därför att istället minska antalet ledamöter i nämnden.

Jerry Adbo, Maria Lagerman, Christina Andersson, Sten-Arne Burman, Björn Andersson, Sven Esplund och Suzanne Fredborg

Bilaga 1 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen att 10 kap. 11 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

11 §

Svenska kyrkans arvodesnämnd är ett särskilt organ för att fastställa *sammanträdesarvoden* för kyrkomötets ledamöter samt *för* ledamöter och ersättare i organ som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

Arvoden för *arvodesnämndens* ledamöter regleras i Ersättningsstadgan (SvKB 2012:17).

Arvodesnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i instruktionen för nämnden.

Svenska kyrkans arvodesnämnd *för den nationella nivån* är ett särskilt organ för att fastställa *arvoden* för *och ersättningar till* kyrkomötets ledamöter samt ledamöter och ersättare i organ som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

Arvoden för *Arvodesnämndens* ledamöter regleras i Ersättningsstadgan (SvKB 2012:17).

Detta beslut träder i kraft omedelbart.

Bilaga 2

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kr 2017:7
Bilaga 2

Förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 7 kap. ska upphöra att gälla.

Bilaga 3 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i Ersättningsstadga

Kyrkomötet beslutar i fråga om Ersättningsstadga (SvKB 2012:17) dels att 1, 3, 5–7 och 9–13 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 8 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I denna ersättningsstadga finns bestämmelser om arvoden för kyrkomötets ledamöter samt *för* ledamöter och ersättare i organ som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

Arvodet kan utgå som ett sammanträdesarvode och som ett fast årsarvode.

Med *basbelopp* i denna stadga avses *prisbasbeloppet enligt Socialförsäkringsbalken (2010:110)*.

Föreslagen lydelse

1 §

I denna ersättningsstadga finns bestämmelser om arvoden för *och ersättningar till* kyrkomötets ledamöter samt ledamöter och ersättare i organ som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

Med *ledamot* i denna stadga avses *även tjänstgörande ersättare*.

3 §

Sammanträdesarvode ska utgå till *ordinarie* ledamot samt till *tjänstgörande ersättare och ersättare* som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse.

Sammanträdesarvode utgår inte till den som enligt kyrkoordningen är skyldig att delta i sammanträdet.

Till kyrkomötets ledamöter utgår sammanträdesarvode under kyrkomötets sammanträdesdagar jämte en inledande förberedelsedag vid varje session. Till kyrkomötets ledamöter utgår dock inte sammanträdesarvode enligt denna ersättningsstadga för ett sammanträde i något annat organ under den tid som kyrkomötet är samlat.

Sammanträdesarvode ska utgå till ledamot samt till ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse.

5 §

Sammanträdesarvode till ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, förutom till *arvodesnämndens* ledamöter, utgår med *ett* belopp som *Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån* fastställer.

Sammanträdesarvode till ledamöter i *Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån* utgår med ett belopp som kyrkomötets presidium fastställer.

Sammanträdesarvode till ledamöter *och till ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse* i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, förutom till *Arvodesnämndens* ledamöter, utgår med *de* belopp som *Arvodesnämnden* fastställer.

Sammanträdesarvode till ledamöter i *Arvodesnämnden* utgår med ett belopp som kyrkomötets presidium fastställer.

6 §

Till kyrkomötets ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Till kyrkomötets förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

Till kyrkomötets ordförande *samt förste och andre vice ordförande* utgår ett fast årligt arvode *med de belopp som fastställs av Arvodesnämnden.*

7 §

Till kyrkostyrelsens förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 200 procent av ett basbelopp.

Till ledamöter i kyrkostyrelsens arbetsutskott utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till ersättare i arbetsutskottet ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Till kyrkostyrelsens förste och andre vice ordförande *samt till ledamöter i kyrkostyrelsens arbetsutskott* utgår ett fast årligt arvode *med de belopp som fastställs av Arvodesnämnden.*

8 §

Till ordföranden i Kyrkorättsnämnden utgår ett fast årligt arvode med det belopp som fastställs av Arvodesnämnden.

9 §

Till ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 125 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans valprovsnämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån utgår ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd, *Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar och Svenska kyrkans valprovsnämnd* utgår ett fast årligt arvode *med de belopp som fastställs av Arvodesnämnden.*

Till ordföranden i Arvodesnämnden utgår ett fast årligt arvode *med ett belopp som fastställs av kyrkomötets presidium.*

10 §

Till ordföranden bland kyrkomötets revisorer utgår ett fast årligt arvode motsvarande 75 procent av ett basbelopp och till revisorer valda av kyrkomötet ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Till *revisorer valda av kyrkomötet och till* ordföranden bland kyrkomötets revisorer utgår ett fast årligt arvode med de belopp som fastställs av *Arvodesnämnden*.

11 §

Till de som enligt 4 och 5 §§ har rätt att erhålla sammanträdesarvode får också betalas ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst 7 procent av ett basbelopp.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst *det belopp som fastställs av Arvodesnämnden*.

Till den som har förlorat arbetsförtjänst men som inte kan redovisa för den får betalas ersättning med ett belopp som motsvarar den sjukpenning som skulle ha betalats från Försäkringskassan vid sjukdom.

12 §

De bestämmelser om reseförmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda i kyrkokansliet, ska också tillämpas vid resor med anledning av uppdrag som ledamot av kyrkomötet, i organ utsedda av kyrkomötet samt i organ utsedda av kyrkostyrelsen. Ledamoten ska anses ha sitt tjänsteställe i bostaden.

Bestämmelserna om reseförmåner för ledamöter ska även tillämpas för ersättare som tjänstgör i ledamots ställe eller som efter särskild kallelse deltar i ett sammanträde.

Arvodesnämnden beslutar om de ersättningar för resor som ska tillämpas vid resor med anledning av
- uppdrag som ledamot av kyrkomötet *samt*
- uppdrag som ledamot eller ersättare som närvarar på ordförandes särskilda kallelse i organ utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

13 §

De ledamöter av kyrkomötet som behöver anlita barntillsyn under kyrkomötets sessioner har rätt till skälig ersättning för barnvakt. Ersättning kan utgå för barn upp till tolv år. *Kyrkomötets presidium* beslutar om ersättningen.

De ledamöter av kyrkomötet som behöver anlita barntillsyn under kyrkomötets sessioner har rätt till skälig ersättning för barnvakt. Ersättning kan utgå för barn upp till tolv år. *Arvodesnämnden* beslutar om ersättningen.

1. Detta beslut träder i kraft omedelbart.
2. Ersättningsstadgan ska tillämpas i sin tidigare lydelse till dess Arvodesnämnden har fattat de beslut som föranleds med anledning av ändringarna i denna stadga.

Bilaga 4

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kr 2017:7
Bilaga 4

Förslag till ändringar i Instruktion för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån

Kyrkomötet beslutar i fråga om Instruktion för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån (SvKB 2014:11) att 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §
Som framgår av 10 kap. 11 § i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) ska Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån fastställa *sammanträdesarvoden* för kyrkomötets ledamöter samt *för* ledamöter och ersättare i organ som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, dock inte för *arvodesnämndens* ledamöter.

Föreslagen lydelse

1 §
Som framgår av 10 kap. 11 § i kyrkoordningen ska Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån fastställa *arvoden för och ersättningar till* kyrkomötets ledamöter samt ledamöter och ersättare i organ som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, dock inte för *Arvodesnämndens* ledamöter.

Detta beslut träder i kraft omedelbart.